

เอกสารคำสอน

รายวิชา การวิจัยในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ

(Research in Tourism and Hospitality Industry)

รหัสวิชา TIH4201 หน่วยกิต 3(2-2-5)

โดย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พูนทรัพย์ เศษศิริ

สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ

วิทยาลัยการจัดการอุตสาหกรรมบริการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

พ.ศ. 2568

คำนำ

เอกสารประกอบการสอนรายวิชาการวิจัยในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ (Research in Tourism and Hospitality Industry) หน่วยกิต 3(2-2-5) รหัสวิชา TIH4201 ฉบับนี้ ผู้เขียนได้ทำการเรียบเรียงขึ้นเพื่อใช้สำหรับประกอบการสอนนักศึกษาที่เรียนในสาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ วิทยาลัยการจัดการอุตสาหกรรมบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ซึ่งใช้สอนมาแล้วหลายภาคเรียนและได้มีการปรับปรุงแก้ไขโดยใช้แผนการสอนประจำรายวิชาและแผนการสอนประจำบทตามรูปแบบที่มหาวิทยาลัยกำหนดไว้เป็นแนวทางถ่ายทอดความรู้ ทั้งนี้เนื้อหาสาระเป็นไปตามคำอธิบายรายวิชา ซึ่งได้แก่ ระเบียบวิธีวิจัย การกำหนดโจทย์การวิจัย การกำหนดวัตถุประสงค์และรูปแบบการวิจัย สมมติฐานประชากร การทบทวนเอกสาร การสร้างแบบสอบถาม วิธีการสุ่มตัวอย่าง สถิติที่ใช้ในการวิจัย การเขียนโครงการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การประเมินความเชื่อถือได้ของข้อมูล การบันทึกข้อมูล การประมวลผลและการวิเคราะห์ข้อมูล และข้อสรุปที่ได้จากการวิจัย การเขียนรายงานและการนำเสนอผลการวิจัยโดยเน้นการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เป็นต้น ผู้เขียนได้ศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ ตำรา หนังสือ บทความวิชาการ และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำงานวิจัยด้านท่องเที่ยวและธุรกิจบริการ รวมถึงข้อมูลจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน รวมถึงประสบการณ์ที่ผู้เขียนได้มีโอกาสเข้าร่วมการนำเสนอผลงานวิจัยในระดับนานาชาติ จึงได้นำเอาองค์ความรู้เหล่านั้นมาจัดหมวดหมู่เรียบเรียงขึ้นเป็นบทต่างๆสำหรับการสอน อีกทั้งยังมีการสรุปท้ายบทและคำถามท้ายบทเป็นการทบทวนให้แก่ผู้เรียนเพื่อให้เกิดความเข้าใจในเนื้อหามากขึ้นด้วย

ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารประกอบการสอนฉบับนี้คงเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษาหรือผู้สนใจเกี่ยวกับการทำงานวิจัย รวมถึงผู้ที่จะนำเอาข้อมูลที่อยู่ในเอกสารฉบับนี้ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนซึ่งสามารถปรับปรุงแผนการสอน เนื้อหาสาระ และเทคนิคการสอนได้ตามความเหมาะสมกับคำอธิบายรายวิชาที่กำหนดได้ และในการนี้ผู้เขียนขอขอบคุณเจ้าของข้อมูลแหล่งข้อมูลต่าง ๆ รวมถึงผู้ที่คอยช่วยเหลือให้คำแนะนำในการปรับปรุงเอกสารฉบับนี้ จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

พูนทรัพย์ เศษศรี (ผศ.ดร.)

มิถุนายน 2568

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	(1)
สารบัญ	(3)
สารบัญภาพ	(9)
สารบัญตาราง	(13)
แผนบริหารการสอนประจำวิชา	(15)
แผนบริหารการสอนประจำบทที่ 1	1
บทที่ 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการทำงานวิจัย	3
ความนำ	3
ความหมายและประเภทของการวิจัย	4
ประเภทของการวิจัยที่ใช้สำหรับการวิจัยทางการท่องเที่ยวและการบริการ	9
นักวิจัย คุณลักษณะของนักวิจัย และจรรยาบรรณของนักวิจัย	13
ประโยชน์ของการวิจัย	20
สรุปท้ายบท	22
คำถามท้ายบท	22
เอกสารอ้างอิง	23
แผนบริหารการสอนประจำบทที่ 2	25
บทที่ 2 ขอบเขตการทำวิจัยด้านการท่องเที่ยวและบริการ	27
ความนำ	27
ความหมายและองค์ประกอบของการท่องเที่ยว	28
ความหมายของการบริการและองค์ประกอบของธุรกิจบริการที่เกี่ยวข้องกับ การท่องเที่ยว	34
ขอบเขตการทำงานวิจัยด้านการท่องเที่ยวและธุรกิจบริการ	35

	หน้า
ประโยชน์ของการวิจัยด้านการท่องเที่ยวและธุรกิจบริการ	38
สรุปท้ายบท	39
คำถามท้ายบท	40
เอกสารอ้างอิง	40
แผนบริหารการสอนประจำบทที่ 3	43
บทที่ 3 การกำหนดหัวข้อหรือปัญหาของงานวิจัย	45
ความนำ	45
ความหมายของปัญหาการวิจัยและความสำคัญของการวิจัย	46
การกำหนดปัญหาของการวิจัยหรือการเลือกหัวข้อสำหรับการทำงานวิจัย	47
ข้อควรระวังในการเลือกหัวข้อวิจัย	59
หลักเกณฑ์การตั้งชื่อเรื่องการวิจัย	60
สรุปท้ายบท	61
คำถามท้ายบท	62
เอกสารอ้างอิง	63
แผนบริหารการสอนประจำบทที่ 4	65
บทที่ 4 การทบทวนวรรณกรรมและการสร้างกรอบแนวคิด	67
ความนำ	67
ความหมายและความสำคัญของการทบทวนวรรณกรรมของการวิจัย	67
แหล่งข้อมูลสำหรับการสืบค้นวรรณกรรมของการวิจัย	69
การสร้างกรอบแนวคิดและหลักเกณฑ์ในการเขียนกรอบแนวคิดในการวิจัย	70
แนวคิดและทฤษฎีที่นำมาใช้ในการทำงานวิจัยทางด้านการท่องเที่ยวและธุรกิจบริการ	78
สรุปท้ายบท	79
คำถามท้ายบท	80
เอกสารอ้างอิง	81

แผนบริหารการสอนประจำบทที่ 5	83
บทที่ 5 ตัวแปรและการตั้งสมมติฐานของการวิจัย	85
ความนำ	85
ความหมายและประเภทของตัวแปรในงานวิจัย	85
ระดับการวัดค่าตัวแปรในงานวิจัย	89
การตั้งสมมติฐานในงานวิจัย	92
ประเภทของการตั้งสมมติฐาน	93
สรุปท้ายบท	97
คำถามท้ายบท	97
เอกสารอ้างอิง	98
แผนบริหารการสอนประจำบทที่ 6	99
บทที่ 6 ประชากรและการหากลุ่มตัวอย่างในงานวิจัย	101
ความนำ	101
ความหมายและประเภทของประชากรในงานวิจัย	101
ความหมายและวิธีการหากลุ่มตัวอย่างในงานวิจัย	103
วิธีการสุ่มเลือกตัวอย่าง	109
สรุปท้ายบท	111
คำถามท้ายบท	111
เอกสารอ้างอิง	112
แผนบริหารการสอนประจำบทที่ 7	113
บทที่ 7 การสร้างเครื่องมือและการเก็บรวบรวมข้อมูลของการวิจัย	115
ความนำ	115
ความหมายของคำว่า “เครื่องมือในการทำงานวิจัย”	115
โครงสร้างและหลักการของการสร้างเครื่องมือสำหรับการทำงานวิจัย	116
วิธีการตั้งคำถามและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในงานวิจัย	119
ความหมายและประเภทของการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย	127
สรุปท้ายบท	129
คำถามท้ายบท	130
เอกสารอ้างอิง	132

แผนบริหารการสอนประจำบทที่ 8	133
บทที่ 8 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในงานวิจัย	135
ความนำ	135
ความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัย	135
สถิติที่ใช้ในงานวิจัยเชิงปริมาณ	136
การวิเคราะห์ข้อมูลของงานวิจัยเชิงคุณภาพ	147
สรุปท้ายบท	149
คำถามท้ายบท	149
เอกสารอ้างอิง	150
แผนบริหารการสอนประจำบทที่ 9	151
บทที่ 9 การนำเข้าและการประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ สำหรับงานวิจัยเชิงปริมาณ	153
ความนำ	153
การตั้งค่าและการนำข้อมูลเข้าสู่โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ	153
การประมวลผลและการอ่านค่าข้อมูล ด้วยสถิติเชิงพรรณนา	162
การประมวลผลและการอ่านค่าข้อมูล ด้วยสถิติเชิงอนุมาน	166
ประโยชน์ของโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติกับการทำงานวิจัยเชิงปริมาณ	174
สรุปท้ายบท	175
คำถามท้ายบท	176
เอกสารอ้างอิง	177
แผนบริหารการสอนประจำบทที่ 10	179
บทที่ 10 การวิจัยเชิงคุณภาพ	181
ความนำ	181
ความหมายและลักษณะของการวิจัยเชิงคุณภาพ	181
การออกแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ	182
วิธีการเก็บข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพ	185
การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพ	186
การเขียนรายงานการวิจัยเชิงคุณภาพ	188
สรุปท้ายบท	191

คำถามท้ายบท	191
เอกสารอ้างอิง	192
แผนบริหารการสอนประจำบทที่ 11	193
บทที่ 11 รูปแบบการเขียนบทความวิจัย	195
ความนำ	195
ความหมายของคำว่า “บทความวิจัย”	195
องค์ประกอบของการเขียนบทความวิจัยและตัวอย่างบทความวิจัย	196
ตัวอย่างแบบฟอร์มการจัดทำบทความวิจัย	199
ปัญหาและสิ่งที่น่าสนใจควรระวังในการเขียนบทความ	217
สรุปท้ายบท	217
คำถามท้ายบท	218
เอกสารอ้างอิง	218
บรรณานุกรม	219

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	จำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทยระหว่างเดือนมกราคมถึง มีนาคม 2567	27
2	แสดงหนังสือประชาสัมพันธ์การเปิดรับข้อเสนอโครงการวิจัย	54
3	แสดงหนังสือการจะให้ทุนสำหรับนักวิจัยที่สนใจทำวิจัยด้านสังคมศาสตร์ไทย-จีน	55
4	แสดงการประชาสัมพันธ์การส่งข้อเสนอโครงการวิจัยของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	56
5	แสดงกรอบแนวคิดของงานวิจัย	72
6	แสดงกรอบแนวคิดของงานวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา กรณีศึกษา หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ	73
7	แสดงกรอบแนวคิดของงานวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผลการลาออกของนักศึกษาสาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ	74
8	แสดงกรอบแนวคิดงานวิจัยเรื่องพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักท่องเที่ยวชาวไทยกับการเลือกแหล่งท่องเที่ยวในประเทศไทย	75
9	แสดงกรอบแนวคิดงานวิจัยเรื่อง แผนยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แบบบูรณาการอย่างยั่งยืนในชุมชนวัดราชา แขวงวรวิหารพญาบาล เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร	76
10	แสดงกรอบแนวคิดวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมตามอัตลักษณ์จังหวัดยโสธร	77
11	แสดงตัวอย่างตัวแปรในกรอบแนวคิดของงานวิจัย	87
12	แสดงตัวอย่างหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Alpha : α)	126

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
13 แสดงการอ่านเอกสารและการทบทวนข้อมูลจากหนังสือเพื่อหาข้อมูล	128
14 แสดงการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล หรือกลุ่มตัวอย่าง	128
15 แสดงสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลของวิจัยเชิงปริมาณ	136
16 แสดง Output การหาความสัมพันธ์ด้วยคำสั่ง Spearman Rank Correlation	143
17 แสดง Output การหาค่าความแตกต่างของข้อมูลด้วยคำสั่ง One Sample t-test	144
18 แสดง Output การหาค่าความแตกต่างของข้อมูลด้วยคำสั่ง Independent Samples Test	145
19 แสดง Output การหาค่าความแตกต่างของข้อมูลด้วยคำสั่ง One way ANOVA	146
20 การวิเคราะห์ SWOT Analysis และ TWOS Matrix	148
21 แสดงลักษณะการเขียนความสำคัญและความเป็นมาของงานวิจัย	189
22 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ของอาหารไทย 4 ภาค กับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	164
23 แสดงตัวอย่างการลงรหัสแบบสอบถาม	178
24 สัญลักษณ์ของโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติที่ใช้ประมวลผลข้อมูลการวิจัย	178
25 แสดงตัวอย่างหน้าต่างของโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ	179
26 สัญลักษณ์ของคำสั่ง Variable View ด้านล่างฝั่งซ้ายของโปรแกรม	179
27 ภาพแสดงหน้าต่าง Variable View	179
28 แสดงตัวอย่างหน้าต่าง Type	180
29 แสดงตัวอย่างหน้าต่าง Width	180
30 แสดงตัวอย่างหน้าต่าง Decimals	181
31 แสดงตัวอย่างหน้าต่าง Label	181
32 แสดงตัวอย่างหน้าต่าง Values	182
33 แสดงตัวอย่างหน้าต่าง Missing	182
34 แสดงตัวอย่างหน้าต่าง Column	183
35 แสดงตัวอย่างหน้าต่าง Align	183

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
36 แสดงตัวอย่างหน้าต่าง Measure	184
37 แสดงตัวอย่างหน้าต่างการตั้งค่าตัวแปรสำหรับการกรอกข้อมูลครบตามที่กำหนด ไว้ในแบบสอบถาม	184
38 แสดงตัวอย่างหน้าต่างการกรอกข้อมูล	185
39 แสดงตัวอย่างหน้าต่างการใช้คำสั่ง Analyze > Descriptive Statistics > Frequencies	186
40 แสดงตัวอย่างหน้าต่าง Output ของคำสั่ง Frequencies	187
41 แสดงตัวอย่างหน้าต่างการใช้คำสั่ง Analyze > Descriptive Statistics > Descriptive..	188
42 แสดงตัวอย่างหน้าต่าง Output ของคำสั่ง Descriptive...	189
43 แสดงตัวอย่างหน้าต่างการใช้คำสั่ง Analyze > Correlate > Bivariate...	191
44 แสดง Output ของการทดสอบข้อมูลโดยคำสั่ง Analyze > Correlate > Bivariate...	192
45 แสดงหน้าต่างการใช้คำสั่ง Analyze > Compare Means > Independent – Samples T Test ...	194
46 แสดงหน้าจอคำสั่ง Grouping Variable	195
47 แสดง Output ของคำสั่ง Independent –Samples T Test ...	196
48 แสดงหน้าต่างการใช้คำสั่ง Analyze > Compare Means > One Way ANOVA ...	197
49 แสดงหน้าต่าง Output ของคำสั่ง One Way ANOVA ...	197
50 แสดงบทความวิจัยฉบับภาษาไทย	227
51 แสดงตัวอย่างแบบฟอร์มการเขียนบทความสำหรับการตีพิมพ์สถาบันวิจัยและ พัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา	238

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงจำนวนและร้อยละของพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยว	9
2	ผลการทดสอบสมมติฐาน “ปัจจัยข้อมูลพื้นฐาน (อายุ) ของนักศึกษาที่ส่งผลต่อการลาออกของนักศึกษาสาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ	10
3	แสดงปัจจัยที่ส่งผลต่อการลาออกของนักศึกษา	11
4	แสดงการวัดค่าระดับของตัวแปรในงานวิจัย	90
5	แสดงตัวอย่างประชากรในงานวิจัย	102
6	แสดงตัวอย่างของกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัย	104
7	แสดงจำนวนประชากรและจำนวนกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan	107
8	แสดงตัวอย่างคำถามปลายปิดที่มีลักษณะสเกล	121
9	แสดงตัวอย่างคำถามปลายเปิดที่มีลักษณะสเกล	122
10	แสดงตัวอย่างตารางตรวจสอบค่า IOC	125
11	แสดงจำนวนและร้อยละ ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม	137
12	แสดงจำนวนและร้อยละเกี่ยวกับคำถามพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักท่องเที่ยวชาวไทยสำหรับการท่องเที่ยว	138
13	ตัวอย่างคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักท่องเที่ยวชาวไทยสำหรับการเลือกประเภทของแหล่งท่องเที่ยวในประเทศไทย	139
14	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลข้อมูล	140

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
15	ความสัมพันธ์ปัจจัยด้านหลักสูตรกับการเลือกเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏ สวนสุนันทา กรณีศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ อุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ	142
16	แสดงค่าจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม	187
17	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการตัดสินใจเลือกท่องเที่ยว ของนักท่องเที่ยว	189
18	แสดงค่าทางสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) ของสมมติฐานหาความสัมพันธ์อาหารไทย 4 ภาคกับการ ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	193
19	แสดงการแปลผลข้อมูลว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยการทดสอบค่า T-test	197
20	แสดงผลการทดสอบสมมติฐานที่ใช้สถิติทดสอบ F-Test	198

แผนบริหารการสอนประจำวิชา

รหัสวิชา TIH4201

รายวิชา การวิจัยในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ
(Research in Tourism and Hospitality Industry)

หน่วยกิต – ชั่วโมง

3(2-2-5)

เวลาเรียน

15 สัปดาห์

รวม 60 ชั่วโมง

คำอธิบายรายวิชา

ระเบียบวิธีวิจัย การทบทวนเอกสารการกำหนดรูปแบบการวิจัย การกำหนดวัตถุประสงค์และสมมติฐานประชากรการสร้างแบบสอบถามวิธีการสุ่มตัวอย่าง สถิติที่ใช้ในการวิจัย การเขียนโครงการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การบันทึกข้อมูลการประมวลผลและการวิเคราะห์ข้อมูล การประเมินความเชื่อถือได้ของข้อมูลและข้อสรุปที่ได้จากการวิจัย การเขียนรายงานและการนำเสนอผลการวิจัยโดยเน้นการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมบริการ

Study research methodology and review document specifying the method of research, the objectives, assumptions of the query sampling and the statistics to be used in the research. Write the research project and data collection method. Record the processing and data analysis to access the reliability of the data. Conclude the results of the research. Learn how to write the report and how to present the findings focusing on service industry.

วัตถุประสงค์ทั่วไป

1. เพื่อให้นักศึกษาเข้าใจเกี่ยวกับหลักการในการดำเนินการศึกษาวิจัยด้านอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ
2. เพื่อให้นักศึกษาเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการดำเนินการศึกษาวิจัย และการวิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา
3. เพื่อให้นักศึกษาสามารถดำเนินการประยุกต์การดำเนินวิจัยตามระเบียบวิธีวิจัยกับศาสตร์วิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ
4. เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถดำเนินการวิจัยในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ

เนื้อหาและเวลาที่ใช้สอน

แผนบริหารการสอนประจำบทที่ 1	4 ชั่วโมง
บทที่ 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการทำงานวิจัย ความนำ ความหมายและประเภทของการวิจัย ประเภทของการวิจัยที่ใช้สำหรับการวิจัยทางการท่องเที่ยวและบริการ นักวิจัย คุณลักษณะของนักวิจัย และจรรยาบรรณของนักวิจัย ประโยชน์ของการวิจัย สรุปท้ายบท คำถามท้ายบท เอกสารอ้างอิง	
แผนบริหารการสอนประจำบทที่ 2	4 ชั่วโมง
บทที่ 2 ขอบเขตการทำวิจัยด้านการท่องเที่ยวและบริการ ความนำ ความหมายและองค์ประกอบของการท่องเที่ยว ความหมายของการบริการและองค์ประกอบของธุรกิจบริการที่เกี่ยวข้องกับ การท่องเที่ยว ขอบเขตการทำงานวิจัยด้านการท่องเที่ยวและธุรกิจบริการ ประโยชน์ของการวิจัยด้านการท่องเที่ยวและธุรกิจบริการ สรุปท้ายบท คำถามท้ายบท เอกสารอ้างอิง	
แผนบริหารการสอนประจำบทที่ 3	4 ชั่วโมง
บทที่ 3 การกำหนดหัวข้อหรือปัญหาของงานวิจัย ความนำ ความหมายของปัญหาการวิจัยและความสำคัญของการวิจัย การกำหนดปัญหาของการวิจัยหรือการเลือกหัวข้อสำหรับการทำงานวิจัย ข้อควรระวังในการเลือกหัวข้อวิจัย	

หลักเกณฑ์การตั้งชื่อเรื่องการวิจัย

สรุปท้ายบท

คำถามท้ายบท

เอกสารอ้างอิง

แผนบริหารการสอนประจำบทที่ 4

8 ชั่วโมง

บทที่ 4 การทบทวนวรรณกรรมและการสร้างกรอบแนวคิด

ความนำ

ความหมายและความสำคัญของการทบทวนวรรณกรรมของการวิจัย

แหล่งข้อมูลสำหรับการสืบค้นวรรณกรรมของการวิจัย

การสร้างกรอบแนวคิดและหลักเกณฑ์ในการเขียนกรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิดและทฤษฎีที่นำมาใช้ในการทำงานวิจัยทางด้านการท่องเที่ยวและธุรกิจ

บริการ

สรุปท้ายบท

คำถามท้ายบท

เอกสารอ้างอิง

แผนบริหารการสอนประจำบทที่ 5

8 ชั่วโมง

บทที่ 5 ตัวแปรและการตั้งสมมติฐานของการวิจัย

ความนำ

ความหมายและประเภทของตัวแปรในงานวิจัย

ระดับการวัดค่าตัวแปรในงานวิจัย

การตั้งสมมติฐานในงานวิจัย

ประเภทของการตั้งสมมติฐาน

สรุปท้ายบท

คำถามท้ายบท

เอกสารอ้างอิง

แผนบริหารการสอนประจำบทที่ 6	4 ชั่วโมง
บทที่ 6 ประชากรและการหากลุ่มตัวอย่างในงานวิจัย	
ความนำ	
ความหมายและประเภทของประชากรในงานวิจัย	
ความหมายและวิธีการหากลุ่มตัวอย่างในงานวิจัย	
วิธีการสุ่มเลือกตัวอย่าง	
สรุปท้ายบท	
คำถามท้ายบท	
เอกสารอ้างอิง	
แผนบริหารการสอนประจำบทที่ 7	8 ชั่วโมง
บทที่ 7 การสร้างเครื่องมือและการเก็บรวบรวมข้อมูลของการวิจัย	
ความนำ	
ความหมายของคำว่า “เครื่องมือในการทำงานวิจัย”	
โครงสร้างและหลักการของการสร้างเครื่องมือสำหรับการทำงานวิจัย	
วิธีการตั้งคำถามและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในงานวิจัย	
ความหมายและประเภทของการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย	
สรุปท้ายบท	
คำถามท้ายบท	
เอกสารอ้างอิง	
แผนบริหารการสอนประจำบทที่ 8	8 ชั่วโมง
บทที่ 8 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในงานวิจัย	
ความนำ	
ความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับงานวิจัย	
สถิติที่ใช้ในงานวิจัยเชิงปริมาณ	
การวิเคราะห์ข้อมูลของงานวิจัยเชิงคุณภาพ	
สรุปท้ายบท	
คำถามท้ายบท	
เอกสารอ้างอิง	

แผนบริหารการสอนประจำบทที่ 9	8 ชั่วโมง
บทที่ 9 การนำเข้าและการประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ สำหรับงานวิจัยเชิงปริมาณ	
ความนำ	
การตั้งค่าและการนำข้อมูลเข้าสู่โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ	
การประมวลผลและการอ่านค่าข้อมูล ด้วยสถิติเชิงพรรณ	
การประมวลผลและการอ่านค่าข้อมูล ด้วยสถิติเชิงอนุมาน	
ประโยชน์ของโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติกับการทำงานวิจัยเชิงปริมาณ	
สรุปท้ายบท	
คำถามท้ายบท	
เอกสารอ้างอิง	
แผนบริหารการสอนประจำบทที่ 10	
บทที่ 10 การวิจัยเชิงคุณภาพ	4 ชั่วโมง
ความนำ	
ความหมายและลักษณะของการวิจัยเชิงคุณภาพ	
การออกแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ	
วิธีการเก็บข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพ	
การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพ	
การเขียนรายงานการวิจัยเชิงคุณภาพ	
สรุปท้ายบท	
คำถามท้ายบท	
แผนบริหารการสอนประจำบทที่ 11	4 ชั่วโมง
บทที่ 11 รูปแบบการเขียนบทความวิจัย	
ความนำ	
ความหมายของคำว่า “บทความวิจัย”	
องค์ประกอบของการเขียนบทความวิจัยและตัวอย่างบทความวิจัย	
ตัวอย่างแบบฟอร์มการจัดทำบทความวิจัย	
ปัญหาและสิ่งที่นักวิจัยควรระวังในการเขียนบทความ	
สรุปท้ายบท	

คำถามท้ายบท

เอกสารอ้างอิง

วิธีการสอน

1. อาจารย์ผู้สอนดำเนินการสอนโดยการบรรยายภาคทฤษฎีประกอบสื่อการสอน Power Point ประจำบท 1-12
2. อาจารย์ให้นักศึกษาแบ่งกลุ่มออกเป็นกลุ่มละไม่เกิน 5 คน เพื่อให้นักศึกษาดำเนินการคิดหัวข้อสำหรับการทำงานวิจัยกลุ่ม โดยหัวข้อต้องเป็นหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ พร้อมการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนๆ กลุ่มอื่นๆ ภายในห้องเรียน
3. อาจารย์ผู้สอนเชิญวิทยากรผู้เชี่ยวชาญด้านศาสตร์การทำงานวิจัยในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ มาบรรยายเพิ่มเติมให้กับนักศึกษา เช่น โปรแกรมประมวลผลทางสถิติที่นำมาใช้กับงานวิจัยด้านอุตสาหกรรมบริการ
4. อาจารย์ผู้สอนให้นักศึกษาทำแบบฝึกหัดท้ายบท เพื่อเพิ่มเติมความรู้ความเข้าใจในการทำงานวิจัยกลุ่มมากขึ้น
5. อาจารย์ผู้สอนให้นักศึกษาพหัดกันตั้งคำถามและตอบคำถามเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อน ๆ ในห้องเรียน
6. อาจารย์ผู้สอนมีการจัดรูปแบบการสอนแบบ Onsite และ Online

สื่อการสอน

1. Power Point ประกอบการบรรยายภาคทฤษฎีประจำบท
2. เอกสารประกอบการสอนรายวิชาการวิจัยในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ (Research in Tourism and Hospitality Industry)
3. เว็บไซต์สำหรับการค้นคว้างานวิจัย เช่น Thai LIS เว็บไซต์วารสารทางวิชาการ THAIJO เป็นต้น

การวัดผลและการประเมินผล

การวัดผล

วิธีการประเมิน	สัปดาห์ที่ประเมินผล	สัดส่วนของการประเมินผล
สังเกตพฤติกรรมกรรมการระดมสมอง และพฤติกรรมภาวะผู้นำและผู้ตามที่ดี งานที่นำเสนอ พฤติกรรมการทำงานเป็นทีม กิจกรรมกลุ่มจำนวนครั้งที่เข้าห้องเรียน และการเข้าชั้นเรียนแบบออนไลน์	ทุกสัปดาห์	10 คะแนน
สอบปลายภาค	17	30 คะแนน
บทความวิจัย	15	10 คะแนน
รายงานการวิจัยกลุ่มและการนำเสนอ	11-16	50 คะแนน

การประเมินผล

คะแนนระหว่าง	86 – 100	ได้ค่าระดับคะแนน	A
คะแนนระหว่าง	82 – 85	ได้ค่าระดับคะแนน	A-
คะแนนระหว่าง	78 – 81	ได้ค่าระดับคะแนน	B+
คะแนนระหว่าง	74 – 77	ได้ค่าระดับคะแนน	B
คะแนนระหว่าง	70 – 73	ได้ค่าระดับคะแนน	B-
คะแนนระหว่าง	66 – 69	ได้ค่าระดับคะแนน	C+
คะแนนระหว่าง	62 – 65	ได้ค่าระดับคะแนน	C
คะแนนระหว่าง	58 – 61	ได้ค่าระดับคะแนน	C-
คะแนนระหว่าง	54 – 57	ได้ค่าระดับคะแนน	D+
คะแนนระหว่าง	50 – 53	ได้ค่าระดับคะแนน	D
คะแนนระหว่าง	46 – 49	ได้ค่าระดับคะแนน	D-
คะแนนระหว่าง	0 – 45	ได้ค่าระดับคะแนน	F

บทที่ 1

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการทำงานวิจัย

ปฐมนิเทศ

หัวข้อเนื้อหาประจำบท

(4 ชั่วโมง)

1. ความนำ
2. ความหมายและประเภทของการวิจัย
3. ขอบเขตการทำงานวิจัยด้านการท่องเที่ยวและธุรกิจบริการ
4. ประเภทของการวิจัยสำหรับการวิจัยทางด้านท่องเที่ยวและบริการ
5. นักวิจัย คุณลักษณะของนักวิจัย จรรยาบรรณของนักวิจัย และประโยชน์ของการวิจัย
6. บทสรุปท้ายบท
7. คำถามท้ายบท
8. เอกสารอ้างอิง

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. เพื่อให้นักศึกษาได้เข้าใจถึงความหมายของคำว่า “การวิจัย”
2. เพื่อให้นักศึกษาได้เข้าใจถึงประเภทของการวิจัย
3. เพื่อให้นักศึกษาเข้าใจคำว่า “นักวิจัยและคุณลักษณะของนักวิจัย”
4. เพื่อให้นักศึกษาเข้าใจถึงจรรยาบรรณของนักวิจัยและแนวทางการปฏิบัติสำหรับการ
การทำงานวิจัย
5. เพื่อให้นักศึกษาได้เข้าใจถึงประโยชน์ของการวิจัย
6. เพื่อให้นักศึกษาสามารถตอบคำถามท้ายบทภายหลังการศึกษาได้

วิธีการสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน

1. บรรยายประกอบ Power Point ตามเนื้อหาประจำบท โดยผ่านช่องทางออนไลน์ ได้แก่ Google Classroom, Google Meet, Line เป็นต้น
2. ให้นักศึกษาอ่านเอกสารประกอบการสอนรายวิชาการวิจัยในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ (พูนทรัพย์ เศษศรี, 2567)
3. ให้นักศึกษาแบ่งกลุ่มทำกิจกรรมในห้อง และให้ตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอผลภายหลังการทำกิจกรรม

สื่อการเรียนการสอน

1. Power Point ประกอบการบรรยายประจำบท
2. เอกสารประกอบการสอนประจำบท
3. ใบงานนักศึกษาจะต้องทำในห้องเรียน
4. เว็บไซต์ที่ใช้สำหรับค้นงานวิจัย เช่น Thai LIS (Thai Library Integrated System) เว็บไซต์ของหน่วยงานด้านการวิจัย เช่น สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) เป็นต้น
5. Power Point เนื้อหาประจำบท โดยผ่านช่องทางออนไลน์ ได้แก่ Google Classroom, Google Meet, Line, เว็บไซต์ https://elchm.ssru.ac.th/poosub_sa/ เป็นต้น

การวัดผล

1. การสังเกตพฤติกรรมการมีระเบียบวินัย การรับรู้และการตอบสนองด้านคุณธรรมจริยธรรมในการเรียน
2. การสังเกตการณ์อภิปรายร่วมกันขณะทำงานเป็นกลุ่มและการตอบคำถาม
3. ใช้แบบทดสอบความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาและการประยุกต์ความรู้ต่อการปฏิบัติงานตามที่มอบหมาย

บทที่ 1

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการทำงานวิจัย

ความนำ

การวิจัยในปัจจุบันถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญของนักวิชาการทุกๆ ศาสตร์ เพราะเป็นวิธีในการหาข้อเท็จจริงหรือคำตอบของปัญหาต่าง ๆ และการวิจัยถือเป็นวิธีการหาตอบคำที่มีระบบความน่าเชื่อถือเป็นอย่างมาก ซึ่งปัจจุบันการวิจัยได้มีบทบาทสำคัญในแวดวงของการทำธุรกิจ หรือหน่วยงานต่าง ๆ ที่ต้องการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น เช่น สถาบันการศึกษา วิชาชีพ แพทย์ วิศวกรรม สังคมการเรื่องการปกครอง รวมไปถึงอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการบริการ เป็นต้น

ประเทศไทยได้มีการพัฒนางานวิจัยมาเป็นระยะเวลาอันยาวนานพอสมควร ดังที่ปรากฏอยู่ในกฎหมายสำคัญที่สุดของประเทศ คือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เพื่อให้ทุกฝ่ายเห็นความสำคัญของการศึกษาวิจัยเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศ โดยการวิจัยถูกระบุไว้ในรัฐธรรมนูญถึง 6 ฉบับดังนี้

ฉบับแรก คือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2492 มาตรา 65 บัญญัติว่า “รัฐพึงสนับสนุนการค้นคว้าในทางศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์”

ฉบับที่สอง คือ รัฐธรรมนูญการปกครอง พ.ศ. 2511 มาตรา 61 บัญญัติว่า “รัฐพึงสนับสนุนการวิจัยทางศิลปะศาสตร์และวิทยาศาสตร์”

ฉบับที่สาม คือ รัฐธรรมนูญการปกครองแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2517 มาตรา 75 บัญญัติว่า “รัฐพึงสนับสนุนการวิจัยในศิลปะและวิทยาการต่าง ๆ พึงส่งเสริมสถิติและพึงใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในการพัฒนาประเทศ”

ฉบับที่สี่ คือ รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2521 มาตรา 61 บัญญัติว่า “รัฐพึงสนับสนุนการวิจัยในศิลปะและวิทยาการต่าง ๆ และพึงส่งเสริมและเร่งรัดให้มีการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อนำมาใช้พัฒนาประเทศ”

ฉบับที่ห้า คือรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2534 มาตรา 67 บัญญัติว่า “รัฐพึงสนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในศิลปะและวิทยาการต่าง ๆ และพึงส่งเสริมและเร่งรัดให้มีการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อนำมาใช้พัฒนาประเทศ”

ฉบับที่หก คือรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 81 บัญญัติว่า “รัฐ... สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในศิลปะวิทยาการต่าง ๆ...”

จากรัฐธรรมนูญทั้ง 6 ฉบับนี้ก็แสดงให้เห็นว่ารัฐให้ความสำคัญเกี่ยวกับการวิจัยเพื่อที่จะนำผลจากการวิจัยมาช่วยในการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญเทียบเท่ากับนานาประเทศที่มีความเจริญแล้ว เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา เยอรมัน อังกฤษ ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น จีน เกาหลีใต้ เป็นต้น (คิลป์ชัย นิลกรณ และบุญเจิด โสภณ, 2549)

1. ความหมายและประเภทของการวิจัย

ความหมายของการวิจัย

คำว่า “การวิจัย” มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายไว้มากมายดังต่อไปนี้

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2545, หน้า 4-5) ได้ให้ความหมายของ “การวิจัย” หมายถึง การหาความรู้ใหม่ และสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ โดยอาศัยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ (Scientific Method)

บุญธรรม กิจปริดาบริสุทธ์ (2535, หน้า 14) ได้ให้ความหมายของ “การวิจัย” หมายถึง กระบวนการการค้นคว้าข้อเท็จจริงหรือปรากฏการณ์ตามธรรมชาติอย่างมีระบบระเบียบและมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอน เพื่อให้ได้ความรู้ที่น่าเชื่อถือได้

นันทวัน สุชาโต (2537, หน้า 7) ได้ให้ความหมายของ “การวิจัย” หมายถึง กระบวนการแสวงหาข้อเท็จจริง หรือการพยายามค้นหาคำตอบ หรือหาความรู้ความเข้าใจในปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม โดยใช้วิธีการศึกษาอย่างมีระเบียบและมีหลักเกณฑ์ทางวิทยาศาสตร์ (Scientific Methods)

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2540, หน้า 1) ได้ให้ความหมายของ “การวิจัย” หมายถึง กระบวนการแสวงหาความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องในสิ่งที่ต้องการศึกษา มีการเก็บรวบรวมข้อมูล การจัดระเบียบข้อมูล การวิเคราะห์และการตีความหมายผลที่ได้จากการวิเคราะห์ทั้งนี้เพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบอันถูกต้อง

ศิริชัย กาญจนวาสี (2540, หน้า 2) ได้ให้ความหมายของ “การวิจัย” หมายถึง กระบวนการแสวงหาหรือพัฒนาองค์ความรู้ที่มีลักษณะที่เป็นนัยทั่วไปอย่างมีระบบแบบแผน โดยวิธีการอันเป็นที่เชื่อถือได้

บุญมี พันธุ์ไทย (2545, หน้า 7) ได้ให้ความหมายของ “การวิจัย” หมายถึง วิธีการหรือกระบวนการในการหาข้อความรู้ ความจริง หรือคำตอบจากปัญหาที่เกิดขึ้น และเป็นข้อความรู้ ความจริงที่เชื่อถือได้

นอกจากนี้คำว่า “การวิจัย (Research)” ยังมีรากศัพท์มาจากภาษาละติน คือคำว่า “Re” ซึ่งแปลว่า “again” มีความหมาย ซ้ำ และคำว่า Search” ที่มีความหมายว่า การค้นหา แสวงหา เมื่อนำสองคำมารวมกัน Re + Search ซึ่งแปลว่า “Research” มีความหมายว่า การค้นคว้าซ้ำแล้วซ้ำอีก หรือหมายความว่า การค้นหาความจริง ค้นแล้วค้นอีกซึ่งจะทำให้ได้รู้ ความจริงที่น่าเชื่อถือถูกต้อง เพราะมีข้อมูลที่เพียงพอต่อการสรุปเป็นความรู้ความจริงนั้น ๆ หรือตามคำในภาษาอังกฤษ Research สามารถแยกตามตัวอักษรได้ดังนี้ (สุธาสิณี วิทยาภรณ์, 2557)

R= Recruitment & Efficiency หมายถึง การคัดเลือกอย่างมีประสิทธิภาพ

E= Education & Efficiency หมายถึง การศึกษาถึงประสิทธิภาพ

S=Science & Stimulation หมายถึง การกระตุ้นทางวิทยาศาสตร์

E=Evaluation หมายถึง การประเมินผล

A=Aim & Attitude หมายถึง ทศนคติและจุดมุ่งหมาย

R=Result หมายถึง ผลลัพธ์

C=Curiosity หมายถึง ความอยากรู้อยากเห็น

H=Horizon หมายถึง ขอบเขต (วัดตามแนวนอน)

ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ปีพุทธศักราช 2525 ได้ให้ความหมายของ “การวิจัย” หมายถึง การสะสม การรวบรวม และการค้นคว้า เพื่อหาข้อมูลอย่างถี่ถ้วนตามหลักวิชาการ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2525)

จากความหมายของนักวิชาการหลายท่านที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้เขียนพอสรุปความหมายของคำว่า “การวิจัย” หมายถึง การศึกษาค้นคว้าเพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้ในสิ่งที่ทำการศึกษา โดยมีกระบวนการและแบบแผนในการดำเนินการอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้ได้มีการนำเอาวิธีการทางวิทยาศาสตร์มาประยุกต์ใช้กับการศึกษาวิจัย ซึ่งผลที่ได้มาสามารถแก้ไข ปัญหาและเป็นความรู้ใหม่ซึ่งมีความน่าเชื่อถือและมีคุณค่าต่อการนำไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวันต่อไป”

ประเภทของการวิจัย

การวิจัยสามารถจำแนกประเภทของการวิจัยได้หลายลักษณะขึ้นอยู่กับผู้วิจัยซึ่งการจำแนกลักษณะของการวิจัยจะต้องอาศัยเกณฑ์และหลักการในการจำแนกดังต่อไปนี้ (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2535, หน้า 17-20)

1. การวิจัยแบ่งตามประโยชน์ของการนำไปใช้
2. การวิจัยแบ่งตามวัตถุประสงค์และวิธีการนำเสนอข้อมูล
3. การวิจัยแบ่งตามความสามารถในการควบคุมตัวแปร
4. การวิจัยแบ่งตามระเบียบวิธีการวิจัย
5. การวิจัยแบ่งตามลักษณะของข้อมูล
6. การวิจัยแบ่งตามสาขาวิชาการต่างๆของสภาวิจัยแห่งชาติ

1. การวิจัยแบ่งตามประโยชน์ของการนำไปใช้ ซึ่งจะพิจารณาจากการนำผลของการศึกษาวิจัยที่ได้ไปใช้ประโยชน์ สามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้

1.1 การวิจัยพื้นฐานหรือการวิจัยบริสุทธิ์ (Basic or Pure Research) คือการวิจัยที่ทำการวิจัยเพื่อขยายขอบเขตของความรู้ให้กว้างขวางออกไป เป็นการสร้างทฤษฎีและแนวคิดใหม่ๆ เสริมสร้างวิชาการให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

1.2 การวิจัยประยุกต์ (Applied Research) คือ การวิจัยที่มุ่งนำผลที่ได้ไปใช้เพื่อปรับปรุงสภาพของสังคมและความเป็นอยู่ของมนุษย์ให้ดีขึ้น

1.3 การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) คือการวิจัยเพื่อพัฒนาทักษะใหม่ๆ หรือวิธีการใหม่ๆ และนำมาใช้แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการทำงานโดยตรง ซึ่งผลการวิจัยจะใช้ได้เฉพาะหน่วยงานนั้นๆ ไม่สามารถนำผลวิจัยไปใช้สรุปอ้างอิงในกลุ่มอื่นๆหรือประชากรได้

2. การวิจัยแบ่งตามวัตถุประสงค์และวิธีการนำเสนอข้อมูล ซึ่งการวิจัยในลักษณะนี้จะเน้นวัตถุประสงค์และการวิธีการนำเสนอข้อมูล สามารถแบ่งได้เป็น 5 ประเภท ดังนี้

2.1 การวิจัยขั้นสำรวจ (Exploratory Research) คือ การวิจัยที่ต้องการรวบรวมข้อมูลพื้นฐานเบื้องต้นเพื่อใช้ในการหาข้อเท็จจริงต่างๆ เกี่ยวกับปัญหานั้นเท่านั้นไม่มีการตั้งสมมติฐานหรือไม่มีการวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลในลักษณะตัวแปรที่แตกต่างกัน

2.2 การวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) คือ การวิจัยที่ต้องการหาคำตอบว่าอะไรเป็นอย่างไร มากกว่าการต้องการคำตอบเพียงอย่างเดียว ซึ่งการวิจัยแบบนี้จะไม่มี การคาดคะเนปรากฏการณ์ในอนาคตแต่อย่างใด การวิจัยแบบนี้มีการวิเคราะห์ข้อมูลอาจจะมีการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรที่ศึกษาด้วย

2.3 การวิจัยเชิงอธิบาย (Explanatory Research) คือการวิจัยที่พยายามชี้หรืออธิบายให้เห็นว่าตัวแปรใดมีความสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องกับตัวแปรใดบ้าง และความสัมพันธ์นั้นมีลักษณะอย่างไรเป็นเหตุของผลของกันและกันหรือไม่

2.4 การวิจัยเชิงคาดคะเน (Predictive Research) คือการวิจัยที่พยายามชี้ให้เห็นหรือคาดคะเนเหตุการณ์ในอนาคตว่าจะเป็นอย่างไร โดยอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา

2.5 การวิจัยเชิงวินิจฉัย (Diagnostic Research) คือการวิจัยเพื่อค้นหาสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นจะได้นำไปแก้ไขป้องกันได้ถูกต้อง

3. การวิจัยแบ่งตามความสามารถในการควบคุมตัวแปร ซึ่งการวิจัยในลักษณะจะพิจารณาจากตัวแปรในการวิจัยซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้

3.1 การวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) คือการวิจัยที่ผู้วิจัยสร้างสถานการณ์และเงื่อนไขต่าง ๆ ขึ้นมาเพื่อทดลองโดยพยายามควบคุมตัวแปรที่เกี่ยวข้อง ซึ่งไม่ต้องการให้มีผลกับการวิจัยนั้นออกไป แล้วทำการสังเกตหรือวัดผลจากการทดลองออกมา

3.2 การวิจัยเชิงกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Research) คือการวิจัยที่ผู้วิจัยสามารถสร้างสถานการณ์และเงื่อนไขเพื่อใช้ในการทดลองเพียงบางประเด็นเท่านั้น และสามารถควบคุมตัวแปรที่เกี่ยวข้องไม่ต้องการให้มีผลกับการวิจัยนั้น

3.3 การวิจัยเชิงธรรมชาติ (Naturalistic Research) คือการวิจัยที่ไม่มีการจัดสร้างสถานการณ์หรือเงื่อนไขใด ๆ ปล่อยให้ไปเป็นไปตามธรรมชาติ แล้วผู้วิจัยก็ไม่มีอิทธิพลใดๆ ต่อการวิจัยที่ได้นั้น

4. การวิจัยแบ่งตามระเบียบวิธีการวิจัย ซึ่งการวิจัยในลักษณะนี้จะเป็นการวิจัยตามเทคนิควิธีการทำการวิจัยที่แตกต่างกัน สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้

4.1 การวิจัยเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Research) คือการวิจัยที่ใช้ระเบียบวิธีวิจัยทางวิทยาศาสตร์ในลักษณะของการศึกษาหาข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ เพื่อการสืบค้นประวัติความเป็นมาเชิงวิชาการในสาขาวิชาการต่าง ๆ ทำความเข้าใจเรื่องราวที่เกิดขึ้น และหาความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ในอดีต ปัจจุบัน เพื่อใช้ในการทำนายเหตุการณ์อนาคต

4.2 การวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) คือการศึกษาข้อมูลโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยสำหรับการบรรยายปรากฏการณ์หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นว่าคืออะไร และมีลักษณะอย่างไร มุ่งศึกษาข้อเท็จจริงและสถานการณ์ที่เป็นอยู่ขณะนั้น รวมทั้งศึกษาหาความสัมพันธ์ของการปฏิบัติ แนวคิดหรือเจตคติโดยเน้นถึงเรื่องราวในปัจจุบันเป็นสำคัญ

4.3 การวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) คือการศึกษาหาข้อเท็จจริงด้วยการทดลองภายใต้การควบคุมตัวแปรที่เกี่ยวข้องอย่างมีระบบแบบแผนและมีวัตถุประสงค์ที่แน่นอนและสามารถกระทำซ้ำเพื่อพิสูจน์หรือทดลองสอบผลอีกได้

5. การวิจัยแบ่งตามลักษณะของข้อมูล ซึ่งเป็นการศึกษาวิจัยจากข้อมูลที่นักวิจัยมีแตกต่างกัน ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้

5.1 การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) คือการศึกษาข้อมูลเน้นข้อมูลที่มีลักษณะเป็นตัวเลขนสามารถเป็นหลักฐานยืนยันความถูกต้องของข้อเท็จจริงที่ค้นพบจากกลุ่มตัวอย่าง หรือประชากรสำหรับการศึกษาวิจัย ซึ่งปัจจุบันนิยมใช้อย่างกว้างขวางในการวิจัยด้านสังคมศาสตร์ โดยการศึกษาวิจัยจะดำเนินการอย่างเป็นระบบอาศัยระเบียบวิธีวิจัยในการศึกษา

5.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) คือการศึกษาข้อมูลของการวิจัยเน้นการเก็บข้อมูลในรูปแบบข้อความและใช้วิธีการตีความหรือการวิพากษ์ การจัดกลุ่มของข้อมูล โดยอาศัยมิติทางสังคม วัฒนธรรมและวิเคราะห์ผ่านปรากฏการณ์นั้น

6. การวิจัยแบ่งตามสาขาวิชาการต่าง ๆ ของสหภาพวิจัยแห่งชาติ ซึ่งการวิจัยในลักษณะนี้ครอบคลุมกลุ่มวิชาการด้านต่าง ๆ ได้แก่ สาขาวิทยาศาสตร์กายภาพและคณิตศาสตร์สาขาวิทยาศาสตร์การแพทย์ สาขาเกษตรศาสตร์และชีววิทยา) สาขาวิศวกรรมศาสตร์และอุตสาหกรรมวิจัย สาขาปรัชญา สาขานิติศาสตร์ สาขารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ สาขาเศรษฐศาสตร์ สาขาสังคมวิทยาและ สาขาวิทยาศาสตร์เคมีและเภสัช (สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2541, หน้า 3)

3. ประเภทของการวิจัยที่ใช้สำหรับการวิจัยทางการท่องเที่ยวและบริการ

เนื่องจากการศึกษาวิจัยทางการท่องเที่ยวและบริการจะเป็นการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว และพื้นที่สำหรับนำมาจัดการท่องเที่ยว ดังนั้นการศึกษาวิจัยจึงเป็นการศึกษาในรูปแบบการวิจัย 2 ประเภทคือ การวิจัยเชิงคุณภาพและวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อนำผลที่ได้มาใช้ในการวางแผนในเรื่องของ นโยบาย กลยุทธ์ ส่งเสริม และการพัฒนา เกี่ยวกับการท่องเที่ยว ดังนี้

1. การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) คือการศึกษาข้อมูลเน้นข้อมูลที่มีลักษณะเป็นตัวเลขสามารถเป็นหลักฐานยืนยันความถูกต้องของข้อเท็จจริงที่ค้นพบจากกลุ่มตัวอย่าง หรือประชากรสำหรับการศึกษาวิจัย ซึ่งปัจจุบันนิยมใช้อย่างกว้างขวางในการวิจัยด้านสังคมศาสตร์ โดยการศึกษาวิจัยจะดำเนินการอย่างเป็นระบบอาศัยระเบียบวิธีวิจัยในการศึกษา ซึ่งการวิจัยเชิงปริมาณจะนิยมนำสถิติทางคณิตศาสตร์มาช่วยในการวิเคราะห์ผลของข้อมูล และการแปลผลข้อมูล

1.1 การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics Analysis) ใช้ในการแสดงข้อมูลด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) แสดงตารางแบบร้อยละ (Percentage) เพื่ออธิบายข้อมูลตัวอย่างเช่น

ตาราง 1 แสดงจำนวนและร้อยละของพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักท่องเที่ยว

พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักท่องเที่ยว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. การใช้บริการ Applications บนสื่อสังคมออนไลน์		
Facebook	317	79.3
LINE	45	11.3
X	12	3.0
Instagram	26	6.5
รวม	400	100.00

หมายเหตุ: X หมายถึง Twitter

จากตาราง 1 แสดงผลข้อมูลพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักท่องเที่ยว พบว่าการใช้บริการ Applications บนสื่อสังคมออนไลน์ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ผลการศึกษาพบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่ใช้บริการ Facebook Applications มากที่สุด มีจำนวน 317 คน

คิดเป็นร้อยละ 79.3 รองลงมาเป็นการใช้บริการ Line Applications มีจำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 11.3 การใช้บริการ Instagram Applications มีจำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 6.5 และการใช้บริการ X Applications มีจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 3.0 (พูนทรัพย์ เศษศรี, 2560, หน้า 34)

1.2) สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics Analysis) ซึ่งจะถูกนำมาใช้ในการวิเคราะห์การทดสอบสมมติฐานที่นักวิจัยได้ตั้งไว้ ได้แก่

1.2.1) การตั้งสมมติฐานที่หาความสัมพันธ์ สามารถใช้สถิติดังต่อไปนี้ในการทดสอบ ได้แก่ Pearson Correlation, Spearman Rank Correlation, Multiple Correlation เป็นต้น

1.2.2) การตั้งสมมติฐานที่หาความแตกต่างหรือการเปรียบเทียบ สามารถใช้สถิติดังต่อไปนี้ในการทดสอบ ได้แก่ One sample test, Independent test, One-way ANOVA, T-Teste, F-test เป็นต้น ตัวอย่างเช่น

สมมติฐาน: ปัจจัยข้อมูลพื้นฐาน (อายุ) ของนักศึกษาที่ส่งผลต่อการลาออกของนักศึกษาสาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ

ตาราง 2 ผลการทดสอบสมมติฐาน “ปัจจัยข้อมูลพื้นฐาน (อายุ) ของนักศึกษาที่ส่งผลต่อการลาออกของนักศึกษาสาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ”

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการลาออกของนักศึกษา		อายุ				F	Sig (2-tailed)
		15-20 ปี		21-25 ปี			
		$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1	ปัจจัยด้านหลักสูตร	3.30	.037	3.24	.061	8.874	.000*
2	ปัจจัยด้านครอบครัว	3.06	.071	2.83	.071	7.964	.000*
3	ปัจจัยด้านสถาบันการศึกษา	3.24	.085	2.87	.058	5.945	.003*
4	ปัจจัยด้านเหตุผลส่วนตัว	2.96	.060	2.40	.087	15.276	.000*

ระดับนัยสำคัญ* <0.05

จากตาราง 2 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ผลการเปรียบเทียบปัจจัยข้อมูลพื้นฐาน (อายุ) ของนักศึกษาที่ส่งผลต่อการลาออกของนักศึกษาสาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาที่มีอายุ แตกต่างกัน จะมีเหตุผลการลาออกจากการศึกษาในสาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการด้วย

ปัจจัยด้านหลักสูตร ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านสถานที่การศึกษา และปัจจัยด้านเหตุผล ส่วนตัวที่ แตกต่างกัน อย่างมีระดับนัยสำคัญที่ระดับ .05 (พูนทรัพย์ เศษศรี, 2559, หน้า 4)

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) คือ การศึกษาข้อมูลของการวิจัย เน้นการเก็บข้อมูลในรูปแบบข้อความและใช้วิธีการตีความหรือการวิพากษ์ การจัดกลุ่มของ ข้อมูล โดยอาศัยมิติทางสังคม วัฒนธรรมและวิเคราะห์ผ่านปรากฏการณ์นั้น ซึ่งข้อแตกต่าง ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพผลของการวิจัยจะไม่ใช่ตัวเลข เน้นการเขียนบรรยาย ปรากฏการณ์ต่าง ๆ เป็นข้อความ

ตัวอย่าง (พูนทรัพย์ เศษศรี, 2557)

งานวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมของผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานครกับการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริม สุขภาพ” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพที่ เหมาะสมกับผู้สูงอายุ โดยการศึกษาครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งผู้ให้ข้อมูลหลักของ งานวิจัยนี้คือ ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครพื้นที่เขตดุสิต ซึ่งถือเป็น 1 เขตใน 50 เขต ของกรุงเทพมหานครและมีผู้สูงอายุอาศัยอยู่ โดยการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับความรู้ ทัศนคติ ความต้องการ และสถานที่เลือกใช้บริการด้านสุขภาพของผู้สูงอายุ ทั้งนี้การเก็บข้อมูล ของการวิจัยใช้เครื่องมือที่เป็นแบบสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลจำนวน 30 คน ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมของผู้สูงอายุกับการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพแบ่งได้เป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านความรู้ กลุ่มผู้สูงอายุให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องการออกกำลังกายเป็นประจำ จะทำให้อาการป่วยน้อยลงโดยมองว่ามีความสำคัญเป็นอันดับแรกของการส่งเสริมสุขภาพให้ดี เพราะจะทำให้ร่างกายมีการนำออกซิเจนมาใช้ในการเผาผลาญอาหารมีผลดีต่อสุขภาพ นอกจากนี้ยังมองว่าการออกกำลังกายช่วยผ่อนคลายความตึงเครียดและทำให้อนอนหลับได้ดี

2. ด้านทัศนคติ กลุ่มผู้สูงอายุเห็นด้วยเกี่ยวกับเรื่องการออกกำลังกายเป็นประจำจะช่วย ชะลอความเสื่อมของร่างกายได้ สำหรับผู้ที่มีโรคประจำตัวควรปรึกษาแพทย์ก่อนออกกำลังกาย และการออกกำลังกายเป็นประจำจะทำให้ร่างกายสดชื่นและคลายเครียด

3. ด้านความต้องการ กลุ่มผู้สูงมีความต้องการที่จะได้รับการตรวจเช็คสุขภาพประจำปี รวมถึงการได้รับคำแนะนำในการรับประทานอาหารเสริมต่าง ๆ นอกจากนี้ผู้สูงอายุยังมีความ ต้องการด้านจิตใจเกี่ยวกับการเข้าร่วมปฏิบัติธรรมอยู่เป็นประจำ การสนับสนุนจากครอบครัว ให้ออกกำลังกาย การทำกิจกรรมด้านสุขภาพร่วมกันระหว่างสมาชิกในครอบครัว และการรับ ข่าวสารด้านสุขภาพผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วิทยุ เป็นต้น

4. ด้านสถานที่เลือกใช้บริการด้านสุขภาพ กลุ่มผู้สูงอายุเลือกที่จะเข้ารับบริการด้านสุขภาพที่วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม (วัดโพธิ์) มาเป็นอันดับแรก รองลงมาเป็นร้านบริการนวดทั่วไป เช่น Health Land ศูนย์สุขภาพในโรงแรมในเขตกรุงเทพมหานคร เป็นต้น

4. นักวิจัย คุณลักษณะของนักวิจัย จรรยาบรรณของนักวิจัย และประโยชน์ของการทำงานวิจัย

นักวิจัย

มหาวิทยาลัยพะเยา (2561, หน้า 74) ได้ให้คำจำกัดความของคำว่า “นักวิจัย (Researcher or Investigator) หมายถึง ผู้ใช้ความรู้ทางวิชาการและวิชาชีพดำเนินการศึกษาค้นคว้าอย่างมีระบบ และตามระเบียบแบบแผนวิธีการวิจัยที่เป็นที่ยอมรับในแต่ละศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้คำตอบในเรื่องหรือประเด็นที่สงสัย โดยนักวิจัยจะต้องเป็นผู้ประกอบวิชาชีพด้วยวิธีการแห่งปัญญาที่ได้รับการศึกษาอบรมมาเพียงพอ”

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (2541, หน้า 2) ได้ให้ความหมายของคำว่า “นักวิจัย (Researcher) หมายถึง ผู้ที่ดำเนินการค้นคว้าหาความรู้อย่างเป็นระบบ เพื่อตอบประเด็นที่สงสัย โดยมีระเบียบวิธีอันเป็นที่ยอมรับในแต่ละศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง ระเบียบวิธีดังกล่าวจึงครอบคลุมทั้งแนวคิด มโนทัศน์ และวิธีการที่ใช้ในการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล”

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2563, หน้า 1) ได้ให้คำจำกัดความของคำว่า “นักวิจัย หมายถึง ผู้ที่ดำเนินการค้นคว้าหาความรู้ อย่างเป็นระบบ เพื่อตอบประเด็นที่สงสัย โดยมีระเบียบวิธี อันเป็นที่ยอมรับ ในแต่ละศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง ระเบียบวิธีดังกล่าว จึงครอบคลุมทั้งแนวความคิด มโนทัศน์ และวิธีการที่ใช้ ในการรวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูล”

ผู้เขียนพอสรุปความหมายของนักวิจัย ได้ว่า “นักวิจัย หมายถึง ผู้ที่ดำเนินการศึกษาค้นคว้าเพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้และข้อเท็จจริง โดยมีกระบวนการและแบบแผนในการดำเนินการวิจัยอย่างเป็นระบบ และนำกระบวนการทางวิทยาศาสตร์มาประยุกต์ใช้กับการทำงานวิจัย ผลที่ได้มาสามารถแก้ไขปัญหาและเป็นความรู้ใหม่ซึ่งมีความน่าเชื่อถือและมีคุณค่าต่อการนำไป”

คุณลักษณะของนักวิจัย

การศึกษาวิจัยถือเป็นเรื่องละเอียดอ่อนซึ่งผู้ดำเนินการวิจัยจะต้องกระทำอย่างระมัดระวัง ซึ่งการเป็นนักวิจัยจึงควรมีคุณลักษณะดังต่อไปนี้

1. นักวิจัยควรเป็นผู้ที่มีความสงสัย ไม่เชื่ออะไรง่าย ๆ ความเชื่อต้องมาจากหลักฐานและมีเหตุผลประกอบ
2. นักวิจัยควรเป็นผู้มีวิจาร์ณญาณ ซึ่งนักวิจัยจะต้องมีความสามารถในการใช้เหตุผล ไตร่ตรองและการแยกแยะสิ่งที่ควรเชื่อกับสิ่งที่ไม่ควรเชื่อ
3. นักวิจัยจะต้องเป็นผู้ที่มีใจกว้าง ไม่ยึดมั่นในความคิดของตัวเองว่าถูกเสมอ จะต้องยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นหรือหลักฐานที่น่าเชื่อถือ
4. นักวิจัยจะต้องมีความรู้พื้นฐานในสาขาวิชาที่ทำการวิจัยเป็นอย่างดีถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นมากที่นักวิจัยจะต้องมีความรู้เป็นอย่างดีในสาขาวิชาที่ตนทำการวิจัยอยู่เพื่อจะได้เลือกใช้เทคนิควิธีการและเครื่องมือให้เหมาะสมสอดคล้องกับลักษณะของงานวิจัยนั้น และสามารถค้นหาหรือเลือกใช้ความรู้จากงานวิจัยที่แล้วมาได้อย่างรวดเร็ว นอกจากนี้การที่นักวิจัยมีความรู้ดีก็จะสามารถสรุปผลของข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย ฉะนั้นนักวิจัยจึงต้องค้นคว้าติดตามอ่านผลงานวิจัยที่ตีพิมพ์ใหม่ ๆ อยู่เสมอ เพื่อจะได้ศึกษาความก้าวหน้าทางวิชาการและเทคนิคใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา
5. นักวิจัยจะต้องมีความรอบรู้ในสาขาวิชาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยที่กำลังทำอยู่ นักวิจัยจะต้องมีความรู้ในวิชาอื่นด้วย เพราะในการวิจัยนั้นอาจจะพาดพิงหรือเกี่ยวข้องกับวิชาต่าง ๆ อยู่บ้าง เนื่องจากขอบเขตของการวิจัยไม่สามารถจะแยกออกไปได้อย่างชัดเจนเหมือนวิชาเรียนในห้องเรียน เช่น การศึกษาเรื่องการคายน้ำของพืช ก็ต้องอาศัยความรู้ทางชีววิทยาและเคมีเป็นต้น ฉะนั้นนักวิจัยจึงต้องศึกษาและขวนขวายหาความรู้เพิ่มเติมในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องด้วย ซึ่งอาจจะกลับไปทบทวนความรู้ที่เคยเรียนมาก่อนหรือไม่ก็ต้องศึกษาเพิ่มเติม
6. นักวิจัยจะต้องมีความอยากรู้อยากเห็น นักวิจัยที่ดีต้องมีความกระตือรือร้นในการทำงานวิจัยเพื่อหาความรู้ใหม่ ๆ ตามที่ตนเองสนใจ แม้จะได้ผลวิจัยแล้วก็ไม่ยอมหยุดที่จะทำการวิจัยต่อไปเพื่อค้นหาให้ได้คำตอบใหม่ ๆ ออกมาอีก ในการวิจัยเพื่อค้นหาคำตอบนั้นอาจจะพบปัญหาเพิ่มขึ้นซึ่งจะเป็นการทำทายนักวิจัยและนักวิจัยก็จะไม่ยอมหยุดยั้งที่จะค้นหาคำตอบของปัญหานั้นให้ได้การที่นักวิจัยมีความอยากรู้อยากเห็นอยากที่จะได้คำตอบของปัญหาต่าง ๆ นี้ ทำให้เกิดความก้าวหน้าในศาสตร์ด้านต่าง ๆ เป็นอันมาก เช่น ความอยากรู้อยากเห็นของ เบนจามิน แฟรงคลิน ถึงสาเหตุของการเกิดฟ้าแลบฟ้าผ่า ก็ได้มีการค้นคว้าทดลองจนได้คำตอบในที่สุด

7. นักวิจัยต้องมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ตามปกติ นักวิจัยต้องใช้สมองในการคิดมากกว่าวิชาอื่น ๆ มาก เพราะในการวิจัยนั้นสิ่งที่สำคัญที่สุดก็คือ ความคิดของนักวิจัยอันจะก่อให้เกิดความรู้และเทคนิควิธีการใหม่ ๆ ขึ้นมาได้ การดัดแปลงวิธีการที่มีผู้ใช้กันอยู่แล้วมาปรับปรุงใช้ก็ถือได้ว่ามีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ซึ่งวิธีนี้จะช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายและเวลาในการศึกษาอย่างมาก แต่นักวิจัยจะทำได้มากหรือน้อยอย่างไรนั้นย่อมขึ้นอยู่กับภูมิหลัง ความสนใจ การอ่าน และการรวบรวมผลการวิจัยที่เคยมีคนทำมาก่อน ตลอดจนความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของแต่ละคนว่ามีมากน้อยเพียงใดด้วย

8. นักวิจัยจะต้องมีความอดทนเมื่อพจกฏกับอุปสรรคและความล้มเหลว นักวิจัยควรตระหนักเสมอว่าการทำงานวิจัยเป็นการผจญภัยอย่างหนึ่ง ซึ่งย่อมจะต้องมีปัญหาหรืออุปสรรคนานัปการ นักวิจัยจึงต้องมีความอดทนพร้อมที่จะเผชิญกับปัญหาหรืออุปสรรคนั้น ๆ อยู่ตลอดเวลา และหาทางแก้ไขเพื่อให้งานวิจัยนั้นดำเนินต่อไปได้อย่างราบรื่น ฉะนั้นนักวิจัยที่ดีจึงต้องเตรียมตัวเตรียมใจให้ได้เสียก่อนว่าอุปสรรคในการวิจัยนั้นมีทั้งสิ่งที่มองเห็นและมองไม่เห็น ซึ่งอาจจะเกิดขึ้นเมื่อไรก็ได้ ในกรณีที่การวิจัยนั้นไม่ประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว นักวิจัยก็ควรยอมรับเพราะการทำการวิจัยนั้นขึ้นอยู่กับส่วนประกอบหลายอย่าง ถ้าขาดสิ่งหนึ่งสิ่งใดไปก็อาจทำให้งานวิจัยหยุดชะงักหรือต้องล้มเลิกไปก็ได้ นักวิจัยก็ไม่ควรที่จะรู้สึกผิดหวังและหมุดกำลังใจที่จะคิดทำการวิจัยต่อไป แต่ขอให้นักเสมอว่าการประสบผลสำเร็จในการวิจัยนั้นขึ้นอยู่กับเวลาด้วยเหมือนกัน เพราะการวิจัยบางชนิดต้องลงทุนมากและใช้เวลานานกว่าจะเห็นผล

9. นักวิจัยจะต้องมีความกล้าที่จะตัดสินใจ นักวิจัยที่ดีจะต้องมีความกล้าที่จะคิดและตัดสินใจในการทำงานวิจัยนั้น ๆ เพื่อให้เป็นไปตามแนวทางของตนเองโดยมีความคิดเป็นอิสระ และมีความซื่อสัตย์ต่อหลักวิชาไม่ลำเอียงต่อผลการวิจัยที่ได้ พร้อมเสมอที่จะยอมรับฟังความคิดเห็นและคำวิพากษ์วิจารณ์ของคนอื่นในเรื่องที่ตัดสินใจเพื่องานวิจัยนั้น

10. นักวิจัยจะต้องมีความสามารถในการบังคับตนเอง เป็นที่ยอมรับกันแล้วว่าการวิจัยเป็นงานที่ต้องใช้ความวิริยะ อุตสาหะเป็นอย่างมากจึงจะสำเร็จได้ ดังนั้นนักวิจัยที่ดีจะต้องรู้จักควบคุมตนเองเพื่อให้งานการวิจัยนั้นดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่องและบรรลุผลในที่สุด ด้วยเหตุนี้ นักวิจัยจึงควรมีความอดทน ไม่เบื่อง่าย รู้จักประมาณตน รู้กำลังและขอบเขตความสามารถของตนด้วย สิ่งต่าง ๆ ดังกล่าวจะเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้งานวิจัยประสบความสำเร็จได้

จรรยาบรรณของนักวิจัยและแนวทางปฏิบัติ

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (2541, หน้า 2) ได้ให้คำจำกัดความของคำว่า “จรรยาบรรณนักวิจัย หมายถึง หลักเกณฑ์ควรประพฤติปฏิบัติของนักวิจัยโดยทั่วไป เพื่อให้การดำเนินงานตั้งอยู่บนพื้นฐานของจริยธรรมและหลักวิชาการที่เหมาะสม ตลอดจนประกันมาตรฐานของการศึกษา การค้นคว้าให้เป็นไปอย่างสมศักดิ์ศรีและเกียรติภูมิของนักวิจัย” ซึ่งจรรยาบรรณในการวิจัยถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของระเบียบวิธีวิจัย เนื่องด้วยในกระบวนการค้นคว้าวิจัย นักวิจัยจะต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับใกล้ชิดกับสิ่งทีศึกษามิว่าจะเป็นสิ่งมีชีวิตหรือไม่มีชีวิต ซึ่งการวิจัยจึงอาจส่งผลกระทบในทางลบต่อสิ่งที่ศึกษาได้หากผู้วิจัยขาดความรอบคอบระมัดระวัง จากเหตุผลที่ได้กล่าวมาข้างต้นทำให้สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติจึงกำหนดจรรยาบรรณสำหรับการเป็นนักวิจัยไว้ 9 ประการเพื่อเป็นแนวทางสำหรับนักวิจัยยึดถือปฏิบัติ อันจะทำให้การดำเนินงานวิจัยตั้งอยู่บนพื้นฐานของจริยธรรมและหลักวิชาการที่เหมาะสม ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2541, หน้า 3-13)

จรรยาบรรณข้อที่ 1: นักวิจัยต้องซื่อสัตย์และมีคุณธรรมในทางวิชาการและการจัดการ

นักวิจัยต้องมีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง ไม่นำผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตน ไม่ลอกเลียนงานของผู้อื่น ต้องให้เกียรติ และอ้างถึงบุคคลหรือแหล่งที่มาของข้อมูลที่ใช้ในงานวิจัย ต้องซื่อตรงต่อการแสวงหาทุนวิจัย และมีความเป็นธรรมเกี่ยวกับผลประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย

แนวทางปฏิบัติ

1. นักวิจัยจะต้องมีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น กระทำได้ดังนี้

1.1 นักวิจัยต้องมีความซื่อสัตย์ในทุกขั้นตอนของกระบวนการวิจัย ตั้งแต่การเลือกเรื่องที่จะกระทำการวิจัย การเลือกผู้เข้าร่วมทำวิจัย การดำเนินการวิจัย ตลอดจนจนการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.2 นักวิจัยจะต้องให้เกียรติผู้อื่นโดยการอ้างถึงบุคคลหรือแหล่งที่มาของข้อมูลและความคิดเห็นที่นำมาใช้ในการทำงานวิจัย

2. นักวิจัยจะต้องซื่อตรงต่อการแสวงหาทุนวิจัย กระทำได้ดังนี้

2.1 นักวิจัยต้องเสนอข้อมูลและแนวคิดอย่างเปิดเผยและตรงไปตรงมาในการเสนอโครงการวิจัยเพื่อขอรับทุน

2.2 นักวิจัยต้องเสนอโครงการวิจัยด้วยความซื่อสัตย์โดยไม่ขอทุนซ้ำซ้อน

3. นักวิจัยต้องมีความเป็นธรรมเกี่ยวกับผลประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย กระทำได้ดังนี้
  - 3.1 นักวิจัยจะต้องจัดสรรสัดส่วนของผลงานวิจัยแก่ผู้ร่วมวิจัยอย่างยุติธรรม
  - 3.2 นักวิจัยต้องเสนอผลงานอย่างตรงไปตรงมาโดยไม่นำผลงานของผู้อื่นมาอ้างเป็นของตน

จรรยาบรรณข้อที่ 2: นักวิจัยต้องตระหนักถึงพันธกรณีในการทำวิจัย ตามข้อตกลงที่ทำไว้กับหน่วยงานที่สนับสนุนการวิจัย และต่อหน่วยงานที่ตนสังกัด

นักวิจัยต้องปฏิบัติตามพันธกรณีและข้อตกลงการวิจัยที่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายยอมรับร่วมกัน อุทิศเวลาทำงานวิจัยให้ได้ผลดีที่สุดและเป็นไปตามกำหนดเวลา มีความรับผิดชอบ ไม่ละทิ้งงานระหว่างดำเนินการ

แนวทางปฏิบัติ

1. นักวิจัยต้องตระหนักถึงพันธกรณีในการทำวิจัย กระทำได้ดังนี้
  - 1.1 นักวิจัยต้องศึกษาเงื่อนไขและกฎเกณฑ์ของเจ้าของทุนอย่างละเอียด รอบคอบ เพื่อป้องกันความขัดแย้งที่จะเกิดขึ้นในภายหลัง
  - 1.2 นักวิจัยต้องปฏิบัติตามเงื่อนไข ระเบียบและกฎเกณฑ์ตามข้อตกลงอย่างครบถ้วน
2. นักวิจัยต้องอุทิศเวลาทำงานวิจัย
  - 2.1 นักวิจัยต้องทุ่มเทความรู้ ความสามารถและเวลาให้กับการทำงานวิจัย เพื่อให้ได้มาซึ่งผลงานวิจัยที่มีคุณภาพและเป็นประโยชน์
3. นักวิจัยต้องมีความรับผิดชอบในการทำวิจัย
  - 3.1 นักวิจัยต้องมีความรับผิดชอบ ไม่ละทิ้งงานโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร และส่งงานตามกำหนดเวลา ไม่ผิดสัญญาข้อตกลงจนก่อให้เกิดความเสียหาย
  - 3.2 นักวิจัยต้องมีความรับผิดชอบในการจัดทำรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ เพื่อให้ผลอันเกิดจากการวิจัยได้ถูกนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

จรรยาบรรณข้อที่ 3: นักวิจัยต้องมีพื้นฐานความรู้ในสาขาวิชาการที่ทำการวิจัย

นักวิจัยต้องมีพื้นฐานความรู้ในสาขาวิชาที่ทำวิจัยอย่างเพียงพอ และมีความรู้ ความชำนาญ หรือมีประสบการณ์เกี่ยวเนื่องกับเรื่องที่ทำวิจัย เพื่อนำไปสู่งานวิจัยที่มีคุณภาพ และเพื่อป้องกันปัญหาการวิเคราะห์ การตีความ หรือการสรุปที่ผิดพลาด อันอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่องานวิจัย

แนวทางปฏิบัติ

1. นักวิจัยจะต้องมีพื้นฐานความรู้ ความชำนาญหรือประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องที่จะทำวิจัยอย่างเพียงพอเพื่อนำไปสู่งานวิจัยที่มีคุณภาพ

2. นักวิจัยต้องรักษามาตรฐานและคุณภาพของงานวิจัยในสาขาวิชาการนั้น ๆ เพื่อป้องกันความเสียหายต่อวงการวิชาการ

จรรยาบรรณข้อที่ 4: นักวิจัยต้องมีความรับผิดชอบต่อสิ่งที่ศึกษาวิจัย ไม่ว่าจะเป็สิ่งที่มีชีวิตหรือไม่มีชีวิต

นักวิจัยต้องดำเนินการด้วยความรอบคอบระมัดระวัง และเที่ยงตรงในการทำวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคน สัตว์ พืช ศิลปวัฒนธรรม ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม มีจิตสำนึกและมีปณิธานที่จะอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

แนวทางปฏิบัติ

1. นักวิจัยใช้คนหรือสัตว์เป็นตัวอย่างทดลอง ต้องทำในกรณีที่ไม่มีทางเลือกอื่นเท่านั้น

2. นักวิจัยต้องดำเนินการวิจัยโดยมีจิตสำนึกที่จะไม่ก่อความเสียหายต่อ คน สัตว์ พืช ศิลปวัฒนธรรม ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

3. นักวิจัยจะต้องมีความรับผิดชอบต่อผลที่เกิดแก่ตนเอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาและสังคม

จรรยาบรรณข้อที่ 5: นักวิจัยต้องเคารพศักดิ์ศรี และสิทธิของมนุษย์ที่ใช้เป็นตัวอย่างในการวิจัย

นักวิจัยต้องไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ทางวิชาการจนละเลยและขาดความเคารพในศักดิ์ศรีของเพื่อนมนุษย์ ต้องถือเป็นภาระหน้าที่ที่จะอธิบายจุดมุ่งหมายของการวิจัยแก่บุคคลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยไม่หลอกลวงหรือบีบบังคับ และไม่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคล

แนวทางปฏิบัติ

1. นักวิจัยต้องมีความเคารพในสิทธิของมนุษย์ที่ใช้ในการทดลองโดยต้องได้รับความยินยอมก่อนทำการวิจัย

2. นักวิจัยต้องปฏิบัติต่อมนุษย์และสัตว์ที่ใช้ในการทดลองด้วยความเมตตา ไม่คำนึงถึงแต่ผลประโยชน์ทางวิชาการจนเกิดความเสียหายที่อาจก่อให้เกิดความขัดแย้ง

3. นักวิจัยต้องดูแลปกป้องสิทธิประโยชน์และรักษาความลับของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง

จรรยาบรรณข้อที่ 6: นักวิจัยต้องมีอิสระทางความคิด โดยปราศจากอคติในทุกขั้นตอนของการทำวิจัย

นักวิจัยต้องมีอิสระทางความคิด ต้องตระหนักว่า อคติส่วนตัว หรือความลำเอียงทางวิชาการ อาจส่งผลให้มีการบิดเบือนข้อมูลและข้อค้นพบทางวิชาการ อันเป็นเหตุให้เกิดผลเสียหายต่องานวิจัย

แนวทางการปฏิบัติ

1. นักวิจัยต้องมีอิสระทางความคิด ไม่ทำงานวิจัยด้วยความเกรงใจ
2. นักวิจัยต้องปฏิบัติตามวิจัยโดยใช้หลักวิชาการเป็นเกณฑ์และไม่มีอคติมาเกี่ยวข้อง
3. นักวิจัยต้องเสนอผลงานวิจัยตามความเป็นจริง ไม่จงใจเบี่ยงเบนผลการวิจัย โดยหวังผลประโยชน์ส่วนตัวหรือต้องการสร้างความเสียหายแก่ผู้อื่น

จรรยาบรรณข้อที่ 7: นักวิจัยพึงนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ในทางที่ชอบ

นักวิจัยพึงเผยแพร่ผลงานวิจัยเพื่อประโยชน์ทางวิชาการและสังคม ไม่ขยายผลข้อค้นพบจนเกินความเป็นจริง และไม่ใช้ผลงานวิจัยไปในทางมิชอบ

แนวทางการปฏิบัติ

1. นักวิจัยพึงมีความรับผิดชอบและรอบคอบในการเผยแพร่ผลงานวิจัย
2. นักวิจัยพึงเผยแพร่ผลงานวิจัยโดยคำนึงถึงประโยชน์ทางวิชาการและสังคม ไม่เผยแพร่ผลงานวิจัยเกินความเป็นจริงโดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวเป็นที่ตั้ง
3. นักวิจัยพึงเสนอผลงานวิจัยตามความเป็นจริงไม่ขยายผลข้อค้นพบโดยปราศจากการตรวจสอบยืนยันในทางวิชาการ

จรรยาบรรณข้อที่ 8: นักวิจัยพึงเคารพความคิดเห็นทางวิชาการของผู้อื่น

นักวิจัยพึงมีใจกว้าง พร้อมที่จะเปิดเผยข้อมูลและขั้นตอนการวิจัย ยอมรับฟังความคิดเห็นและเหตุผลทางวิชาการของผู้อื่น และพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขงานวิจัยของตนให้ถูกต้อง

แนวทางการปฏิบัติ

1. นักวิจัยพึงมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ยินดีแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และสร้างความเข้าใจในงานวิจัยกับเพื่อนร่วมงานและนักวิชาการอื่น ๆ
2. นักวิจัยพึงยอมรับฟัง แก้ไขการทำวิจัยและการเสนอผลงานวิจัยตามข้อเสนอแนะที่ดี เพื่อสร้างความรู้ที่ถูกต้องและสามารถนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้

จรรยาบรรณข้อที่ 9: นักวิจัยพึงมีความรับผิดชอบต่อสังคมทุกระดับ

นักวิจัยพึงมีจิตสำนึกที่จะอุทิศกำลังสติปัญญาในการทำวิจัย เพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการ เพื่อความเจริญและประโยชน์สุขของสังคมและมวลมนุษยชาติ

แนวทางการปฏิบัติ

1. นักวิจัยพึงไตร่ตรองหาหัวข้อการวิจัยด้วยความรอบคอบและทำการวิจัยด้วยจิตสำนึกที่จะอุทิศกำลังปัญญาของตนเพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการ เพื่อความเจริญของสถาบันและประโยชน์สุขต่อสังคม
2. นักวิจัยพึงรับผิดชอบต่อในการสร้างสรรค์ผลงานวิชาการเพื่อความเจริญของสังคม ไม่ทำการวิจัยที่ขัดกับกฎหมาย ความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน
3. นักวิจัยพึงพัฒนาบทบาทของตนให้เกิดประโยชน์ยิ่งขึ้นและอุทิศเวลา น้ำใจ กระทำการส่งเสริมพัฒนาความรู้ จิตใจ พฤติกรรมของนักวิจัยรุ่นใหม่ให้มีส่วนร่วมสร้างสรรค์ความรู้แก่สังคมสืบไป

ประโยชน์ของการวิจัย

การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรมเพื่อให้เกิดผลตอบแทนทางเศรษฐกิจและสังคม ทั้งในระดับเกษตรกร ผู้ประกอบการ ภาครัฐและสังคม รวมถึงหล่อหลอมให้เกิดวัฒนธรรมการสร้างและใช้ความรู้อย่างจริงจังในสังคมไทย โดยประโยชน์จากการวิจัยพอสรุปได้ดังนี้

1. ประโยชน์ของงานวิจัยต่อเศรษฐกิจของประเทศ

1.1 ด้านการลงทุน ผลจากการวิจัยช่วยตอบคำถามเกี่ยวกับประเภทของธุรกิจที่ควรลงทุน ลักษณะการลงทุน และแหล่งเงินทุน ความเป็นไปได้ของโครงการที่จะลงทุน ผลตอบแทนจากการลงทุน ความเสี่ยงในการลงทุน จุดคุ้มทุน และระยะเวลาคืนทุน เป็นต้น

1.2 ด้านการผลิต ผลจากการวิจัยสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับจำนวนที่จะผลิตหรือให้บริการ จำนวนวัตถุดิบที่ใช้ การควบคุมคุณภาพของสินค้า การบรรจุผลิตภัณฑ์ลงในบรรจุภัณฑ์ และการตั้งราคาขาย เป็นต้น

1.3 ด้านการตลาด ผลจากการวิจัยสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ ราคา การส่งเสริมการขาย การกระจายสินค้า และการประมาณยอดขายหรือยอดผลิตได้

1.4 ด้านการพยากรณ์ธุรกิจ ผลจากการวิจัยจะช่วยพยากรณ์ธุรกิจที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เช่น การพยากรณ์จำนวนเครื่องจักรและจำนวนคนงานที่จะเพิ่มขึ้นในแต่ละปี ของช่วงเวลา 3 ปี ขึ้นข้างหน้าควรจะเป็นเท่าไร เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนงานด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่นการจัดหาทุน การก่อสร้างอาคาร การจัดหาวัตถุดิบและแรงงาน เป็นต้น

2. ประโยชน์ของงานวิจัยต่อสังคมของประเทศ สามารถสรุปได้ดังนี้

2.1 ด้านนโยบาย: การนำความรู้ไปใช้ในกระบวนการกำหนดนโยบาย ซึ่งหมายถึงหลักการ แนวทาง กลยุทธ์ ในการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการ โดยอาจเป็นนโยบายระดับประเทศ ระดับภูมิภาค ระดับจังหวัด ระดับท้องถิ่น หรือระดับหน่วยงาน

2.2 ด้านสาธารณะ: การนำผลงานวิจัยและนวัตกรรมไปใช้เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ เกิดความตระหนักรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ซึ่งจะนำไปสู่การเปลี่ยนวิถีคิด พฤติกรรม เพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิตของประชาชน สร้างสังคมคุณภาพ และส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม

2.3 ด้านชุมชนและพื้นที่ : การนำกระบวนการ วิธีการ องค์ความรู้ และการเปลี่ยนแปลงอันเป็นผลกระทบที่เกิดจากการวิจัยพัฒนาชุมชน ท้องถิ่น และพื้นที่หนึ่งไปขยายผลให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชน ท้องถิ่น และสังคมอื่น

2.4 ด้านวิชาการ: การนำองค์ความรู้จากผลงานวิจัยที่ตีพิมพ์ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น วารสารระดับนานาชาติ ระดับชาติ หนังสือ ตำรา บทเรียน ไปเป็นประโยชน์ในด้านวิชาการ การเรียนการสอน รวมถึงนำไปต่อยอดในการสร้างสรรค์นวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ

3. ประโยชน์ของงานวิจัยต่อสิ่งแวดล้อมของประเทศ

3.1 ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การนำผลงานวิจัยมาช่วยในการบริหารจัดการทรัพยากรทางธรรมชาติของประเทศและสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นระบบ

3.2 ด้านการอนุรักษ์ การเสริมสร้างและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน การนำผลจากการศึกษาวิจัยจะช่วยในการอนุรักษ์ การเสริมสร้างและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

3.3 ด้านการปรับกระบวนการผลิตและการบริโภคให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การนำผลจากการศึกษาวิจัยเข้ามาช่วยในการปรับกระบวนการผลิตและการบริโภคให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อให้สิ่งแวดล้อมดีขึ้นและยั่งยืน

3.4 ด้านการป้องกันภัยพิบัติธรรมชาติและอุบัติภัย การนำผลจากการวิจัยซึ่งจะทำให้ได้ระบบการป้องกันภัยพิบัติธรรมชาติและอุบัติภัย เพื่อใช้ในการป้องกันและแนวทางการปฏิบัติหากเกิดภัยพิบัติธรรมชาติและอุบัติภัย

สรุปท้ายบท

เนื่องจากบทนี้เป็นความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการวิจัยซึ่งเป็นบทเกริ่นนำสำหรับผู้ที่จะเริ่มทำการศึกษาวิจัยจำเป็นต้องเข้าใจหลักการต่าง ๆ เกี่ยวกับการทำวิจัย ได้แก่ ความหมายของการวิจัย ประเภทของการวิจัย นักวิจัยและคุณลักษณะของนักวิจัย จรรยาบรรณของนักวิจัยและแนวทางการปฏิบัติ และประโยชน์ของการวิจัย ซึ่งถือว่าเป็นเนื้อหาสาระสำคัญที่นักวิจัยจะต้องรู้ เพื่อที่นักวิจัยจะได้นำความรู้พื้นฐานก่อนที่จะลงมือปฏิบัติทำงานวิจัยแต่ละครั้ง เพราะถ้าหากนักวิจัยไม่เข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยก็จะไม่สามารถดำเนินการวิจัยตั้งแต่ขั้นตอนแรกไปจนถึงขั้นตอนสุดท้ายได้ โดยการทำงานวิจัยจะต้องกระทำอย่างเป็นระบบ ดังนั้นเพื่อให้การทำงานวิจัยง่ายขึ้นนักวิจัยจะต้องรู้ถึงประเภทของงานวิจัยเพื่อสะดวกต่อการเลือกดำเนินการต่อไป

คำถามท้ายบท

1. ให้นักศึกษาหาความหมายของคำว่า “การวิจัย” และให้นักศึกษาสรุปเป็นความหมายตามที่ตัวเองเข้าใจ
2. ให้นักศึกษายกตัวอย่างการพัฒนางานวิจัยของประเทศไทยซึ่งมีระบุไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญของประเทศไทยมาอย่างน้อย 3 ฉบับ
3. จงอธิบายคำว่า Research แยกตามตัวอักษร หมายถึงอะไรบ้าง
4. จงอธิบายประเภทของการวิจัยแบ่งตามลักษณะของข้อมูล มาอย่างละเอียด
5. จงอธิบายประเภทของการวิจัยแบ่งตามระเบียบวิธีการวิจัย มาอย่างละเอียด
6. จงอธิบายความหมายของคำว่า “นักวิจัย”
7. จงบอกถึงคุณลักษณะของนักวิจัยมาอย่างน้อย 5 ข้อ
8. จงบอกถึงจรรยาบรรณของนักวิจัยมาอย่างละเอียด
9. จงบอกถึงแนวทางการปฏิบัติของนักวิจัยตามหลักจรรยาบรรณมาอย่างน้อย 5 ข้อ
10. จงบอกถึงประโยชน์ที่ได้จากการทำวิจัยมาอย่างน้อย 5 ข้อ

เอกสารอ้างอิง

- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2563). **จรรยาบรรณนักวิจัย**. สืบค้น 25 กรกฎาคม 2563, จาก <https://research.cbs.chula.ac.th/CustomPage.aspx?page=11010>.
- นันทวัน สุชาติ. (2537). **การวิจัยสื่อสารมวลชน หน่วยที่ 1 ในเอกสารการสอนชุดวิชา สถิติและการวิจัยสื่อสารมวลชน**. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- บุญธรรม กิจปริดาบริสุทธิ. (2535). **ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์**. กรุงเทพฯ: สามเจริญพานิช.
- บุญมี พันธุ์ไทย. (2545). **ระเบียบวิธีวิจัยการศึกษาเบื้องต้น**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พูนทรัพย์ เศษศรี. (2560). **รายงานการวิจัย เรื่อง พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักท่องเที่ยวชาวไทยกับการเลือกค้นหาแหล่งท่องเที่ยวในประเทศไทย**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- พูนทรัพย์ เศษศรี. (2557). **รายงานการวิจัย เรื่อง พฤติกรรมของผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานครกับการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- มหาวิทยาลัยพะเยา. (2561). **คู่มือการตรวจสอบและประเมินผลข้อเสนอการวิจัยของภาครัฐที่เสนอของบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 “จรรยาบรรณและแนวทางการปฏิบัติ”** สืบค้น 29 สิงหาคม 2562, จาก <https://shorturl.asia/oLPiA>.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2525). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิต พ.ศ. 2525** (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2540). การวิจัยกึ่งทดลองทางพฤติกรรมศาสตร์: การออกแบบการวิเคราะห์ข้อมูล. **วารสารครุศาสตร์**, 20(3), 73-90.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2545). บทปริทัศน์บทความเรื่องวิธีวิทยาการวิจัย: เครื่องมือหรือวิธีคิด. **วารสารวิธีวิทยาการวิจัย**, 15(3), 27-36.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2540). **เทคนิคการวิเคราะห์ตัวแปรหลายตัวสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์** (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: บริษัทเฟื่องฟ้า พรินติ้ง จำกัด.

- สุธานี วิยากรณ์. (2557). **เอกสารประกอบการสอนวิชาวิจัย**. กรุงเทพฯ: สาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี.
- สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. (2541). **คู่มือจรรยาวิชาชีพวิจัยและแนวทางปฏิบัติ**. สืบค้น 29 กรกฎาคม 2559, จาก <http://www.nrct.go.th/>.

บทที่ 2

ขอบเขตการทำวิจัยด้านการท่องเที่ยวและบริการ

หัวข้อเนื้อหาประจำบท

(4 ชั่วโมง)

1. ความนำ
2. ความหมายและองค์ประกอบของการท่องเที่ยว
3. ความหมายและองค์ประกอบของธุรกิจบริการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว
4. ขอบเขตการทำงานวิจัยด้านการท่องเที่ยวและธุรกิจบริการ
5. ประโยชน์ของการวิจัยด้านการท่องเที่ยวและธุรกิจบริการ
6. สรุปท้ายบท
7. คำถามท้ายบท
8. เอกสารอ้างอิง

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. เพื่อให้นักศึกษาได้เข้าใจถึงความหมายและองค์ประกอบของการท่องเที่ยวที่สามารถนำมาใช้ในการศึกษาการวิจัย
2. เพื่อให้นักศึกษาได้เข้าใจถึงความหมายและองค์ประกอบของธุรกิจบริการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวที่สามารถนำมาใช้ในการศึกษาวิจัย
3. เพื่อให้นักศึกษาเข้าใจถึงขอบเขตการทำงานวิจัยด้านการท่องเที่ยวและธุรกิจบริการที่สามารถนำมาใช้ในการศึกษาวิจัยตามสถานการณ์ทางการท่องเที่ยว
4. เพื่อให้ศึกษابอกถึงประโยชน์ของการวิจัยด้านการท่องเที่ยวและธุรกิจบริการที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาหรือส่งเสริมการท่องเที่ยวในอนาคต
5. เพื่อให้ศึกษาสามารถตอบคำถามท้ายบทภายหลังการศึกษาได้

วิธีการสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน

1. บรรยายประกอบ Power Point ตามเนื้อหาประจำบทโดยผ่านช่องทางออนไลน์ ได้แก่ Google Classroom, Google Meet, Line เป็นต้น
2. ให้นักศึกษาอ่านเอกสารประกอบการสอนรายวิชาการวิจัยในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ
3. ให้นักศึกษาแบ่งกลุ่มทำกิจกรรมในห้อง และให้ตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอผลภายหลังการทำกิจกรรม

สื่อการเรียนการสอน

1. Power Point ประกอบการบรรยายประจำบท
2. เอกสารประกอบการสอนประจำบท
3. ใบงานนักศึกษาจะต้องทำในห้องเรียน
4. เว็บไซต์ที่ใช้สำหรับค้นงานวิจัย เช่น Thai LIS (Thai Library Integrated System) เว็บไซต์ของหน่วยงานด้านการวิจัย เช่น สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) เป็นต้น

การวัดผล

1. การสังเกตพฤติกรรมการมีระเบียบวินัย การรับรู้และการตอบสนองด้านคุณธรรม จริยธรรมในการเรียน
2. การสังเกตการณ์อภิปรายร่วมกันขณะทำงานเป็นกลุ่มและการตอบคำถาม
3. ใช้แบบทดสอบความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาและการประยุกต์ความรู้ต่อการปฏิบัติงานตามที่มอบหมาย

บทที่ 2

ขอบเขตการทำวิจัยเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและธุรกิจบริการ ด้านการท่องเที่ยว

ความนำ

อุตสาหกรรมท่องเที่ยวและธุรกิจด้านการให้บริการในประเทศไทยถือว่ามีความสำคัญต่อรายได้ของประเทศและการดำเนินชีวิตของประชาชน เนื่องจากรายได้ส่วนใหญ่ของประเทศมาจากนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย ทำให้ประชาชนในประเทศมีอาชีพและรายได้เพิ่มมากขึ้น อีกทั้งประเทศไทยมีทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายสามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ ดังจะเห็นได้จากหน่วยงานของภาครัฐได้ทำสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทยโดยแยกเป็นประเทศต่าง ๆ ดังภาพด้านล่างนี้

ภาพที่ 1 จำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทยระหว่างเดือนมกราคมถึง มีนาคม 2567

ที่มา: หนังสือพิมพ์ประชาชาติธุรกิจ ออนไลน์, 2 เมษายน 2567,

จาก <https://www.prachachat.net/tourism/news-1535099>

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นทำให้ผู้ประกอบการรวมถึงหน่วยงานราชการ ต้องหาวิธีการต่างๆ ที่จะช่วยพัฒนาการท่องเที่ยวให้ยั่งยืนและเป็นรายได้หลักให้กับประเทศและประชาชน อีกทั้งยังเป็นการพัฒนาธุรกิจด้านการบริการให้ตอบสนองของความต้องการของนักท่องเที่ยว จึงทำให้เกิดการศึกษาที่เรียกว่าการวิจัยขึ้นมาเพื่อหาข้อมูลต่าง ๆ ที่จะนำมาปรับใช้ในการพัฒนาองค์ประกอบของการท่องเที่ยวและธุรกิจด้านการบริการต่าง ๆ ให้ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อไป

ความหมายและองค์ประกอบของการท่องเที่ยว

ความหมายของการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยว คือกิจกรรมอย่างหนึ่งของมนุษย์ ซึ่งกระทำเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดจากกิจการงานประจำ โดยปกติการท่องเที่ยวจะหมายถึงการเดินทางจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งโดยไม่คำนึงว่าระยะทางนั้นจะใกล้หรือไกลและการเดินทางนั้นจะมีการค้างแรมหรือไม่

ในการประชุมขององค์การการท่องเที่ยวโลกแห่งสหประชาชาติ (UNWTO) ณ กรุงโรม ได้ให้นิยามของการท่องเที่ยวไว้ว่า หมายถึงกิจกรรมที่มีเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องอยู่ 3 ประการ คือ

1. ต้องมีการเดินทางด้วยความสมัครใจ
2. ต้องมีสถานที่ปลายทางที่ประสงค์จะไปเยี่ยมเยือน
3. ต้องมีจุดมุ่งหมายของการเดินทาง โดยเพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง แต่ต้องมีใช้เพื่อการประกอบอาชีพและไปอยู่ประจำ

การท่องเที่ยว ตามความหมายของพระราชบัญญัติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย หมายถึง อุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่จัดให้มีและให้บริการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวทั้งภายในและภายนอกราชอาณาจักรไทย โดยมีค่าตอบแทน

ฉลองศรี พิมลสมพงศ์ (2546) กล่าวว่า การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางเพื่อความเพลิดเพลิน พักผ่อนหย่อนใจและเป็นการเดินทางที่มีเงื่อนไข 3 ประการคือ

1. เดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว
2. เดินทางด้วยความสมัครใจ
3. เดินทางด้วยวัตถุประสงค์ใด ๆ ก็ได้ที่ไม่ใช่การประกอบอาชีพหรือหารายได้

McIntosh R.W. & Gupta S. (1980) ได้กล่าวว่า การท่องเที่ยวเป็นการเดินทางเพื่อจุดหมายต่างๆ โดยมีมูลเหตุจูงใจ 4 ประเภท ดังนี้

1. มุลเหตุจูงใจทางด้านกายภาพ หมายถึงความต้องการท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ เช่นเข้าร่วมกิจกรรมทางการกีฬา หรือรักษาสุขภาพ พักผ่อนตากอากาศตามชายทะเล หรือร่วมกิจกรรมบันเทิงอื่น ๆ

2. มุลเหตุจูงใจทางวัฒนธรรม หมายถึง ความต้องการเรียนรู้เรื่องต่าง ๆ ในแหล่งอื่นที่มีใช้ที่อยู่เดิม ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านศิลปะ วัฒนธรรม นาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ ประเพณีต่าง ๆ

3. มุลเหตุจูงใจด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล หมายถึง ความต้องการพบปะสังสรรค์กับบุคคลใหม่ ๆ หรือเพื่อนเก่า ญาติพี่น้อง

4. มุลเหตุจูงใจด้านสถานภาพและเกียรติภูมิ หมายถึง ความต้องการพัฒนาตนเองให้มีฐานะหรือเกียรติภูมิที่สูงขึ้น เช่น การเดินทางไปเพื่อการศึกษา การประชุมและการติดต่อธุรกิจ เป็นต้น

สรุปได้ว่า การท่องเที่ยว หมายถึง การที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือกลุ่มบุคคลเดินทางจากที่อยู่อาศัยถาวร ไปยังสถานที่ใดสถานที่หนึ่งเป็นการชั่วคราว ซึ่งการเดินทางไปจะต้องมีเงื่อนไขในการเดินทางที่เกี่ยวข้องอยู่ 3 ประการ คือ

1. ต้องมีการเดินทางด้วยความสมัครใจ
2. ต้องมีสถานที่ปลายทางที่ประสงค์จะไปเยี่ยมเยือน
3. ต้องมีจุดมุ่งหมายของการเดินทาง โดยเพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง แต่ต้องมีใช้เพื่อการประกอบอาชีพและไปอยู่ประจำ

องค์ประกอบของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

การดำเนินกิจกรรมทางด้านอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่จะทำให้กิจกรรมต่างๆ ทางด้านการท่องเที่ยวสามารถขับเคลื่อนไปข้างหน้าได้หรือไม่นั้น จำเป็นจะต้องอาศัยสิ่งสำคัญที่เป็นองค์ประกอบหลักของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวอยู่ 6 องค์ประกอบ ดังนี้

1. **นักท่องเที่ยว** โดยคำว่า “นักท่องเที่ยว” ตามความหมายของพระราชบัญญัติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522 หมายถึง บุคคลที่เดินทางจากท้องถิ่นอันเป็นที่อยู่โดยปกติของตนไปยังท้องถิ่นอื่นเป็นการชั่วคราว ด้วยความสมัครใจและด้วยวัตถุประสงค์มิใช่เพื่อการประกอบอาชีพหรือหารายได้ แบ่งเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1.1 นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ (International Tourist) หมายถึง นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย

1.2 นักท่องเที่ยวภายในประเทศ (Domestic Tourist) หมายถึง นักท่องเที่ยวที่มีถิ่นที่อยู่หรือที่พำนักถาวรในประเทศไทยในจังหวัดใดจังหวัดหนึ่ง อาจจะเป็นคนไทยหรือ

คนต่างชาติที่พำนักอาศัยถาวรอยู่ในประเทศไทยก็ได้ และมีการเดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดอื่นอันมิใช่ถิ่นที่อยู่หรือที่นำพักอันถาวร

1.3 นักทัศนอาจรชาวต่างชาติ (International Excursionist) หมายถึง นักทัศนอาจรชาวต่างประเทศที่เดินทางมาจากต่างประเทศมาท่องเที่ยวในประเทศไทยและอยู่ในประเทศไทยไม่ถึง 24 ชั่วโมง

1.4 นักทัศนอาจรภายในประเทศ (Domestic Excursionist) หมายถึง นักทัศนอาจรที่มีถิ่นที่อยู่หรือที่พำนักถาวรในประเทศไทย ซึ่งอาจจะเป็นคนไทยหรือคนต่างชาติที่พำนักอาศัยถาวรอยู่ในประเทศไทย หรือในจังหวัดใดจังหวัดหนึ่งก็ได้ เดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดอื่นอันมิใช่จังหวัดที่เป็นถิ่นที่อยู่หรือที่นำพักอันถาวรและอยู่ในพื้นที่ไม่ถึง 24 ชั่วโมง

2. ทรัพยากรการท่องเที่ยวหรือแหล่งท่องเที่ยว โดยคำว่า “ทรัพยากรการท่องเที่ยว (Tourism Resource)” หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น รวมไปถึงหลักฐานทางโบราณสถาน โบราณคดีหรือร่องรอย ของสิ่งมีชีวิตในยุคต่าง ๆ เป็นต้น ในประเทศไทยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในประเทศไทย โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้มีการจัดแบ่งประเภทของแหล่งท่องเที่ยวในประเทศไทยโดยมีการแบ่งตามความสำคัญและสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ สามารถแบ่งออกได้เป็น 12 ประเภทดังนี้

2.1 แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Eco-tourism) หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวที่มีลักษณะทางธรรมชาติที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่น โดยอาจมีเรื่องราวทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องกับระบบนิเวศที่เกี่ยวข้อง โดย การจัดการการท่องเที่ยวในแหล่งนั้น จะต้องมีการบูรณาการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องมีกิจกรรมที่ส่งเสริม ให้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศนั้น มีการจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

2.2 แหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวิทยาการ (Arts and Sciences Educational Attraction) หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวหรือกิจกรรมที่สามารถตอบสนองความสนใจพิเศษของนักท่องเที่ยว ซึ่งมีรูปแบบของการท่องเที่ยวที่ชัดเจนเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวแบบใหม่ที่เกิดขึ้น แหล่งท่องเที่ยวประเภทนี้สามารถเพิ่มได้อีกมากตามความนิยมของคนในแต่ละยุคสมัย เมื่อมีการระบุดังว่ากิจกรรมนั้น ๆ สามารถให้ความรู้และดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ ปัจจุบันมีปรากฏอยู่หลาย ๆ แห่ง ตัวอย่าง เช่น พิพิธภัณฑ์เฉพาะทาง แหล่งท่องเที่ยวเพื่อการศึกษาทางวิทยาศาสตร์ อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี และ MICE (Meeting & Incentives & Conventions & Exhibitions) เป็นต้น

2.3 แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ (Historical Attraction) หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญและคุณค่าทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี และศาสนา รวมถึง สถานที่หรืออาคารสิ่งก่อสร้างที่มีอายุเก่าแก่หรือเคยมีเหตุการณ์ สำคัญเกิดขึ้นใน ประวัติศาสตร์ เช่นโบราณสถาน อุทยานประวัติศาสตร์ ชุมชนโบราณ กำแพงเมือง คูเมือง พิพิธภัณฑสถาน วัด ศาสนสถาน และสิ่งก่อสร้างที่มีคุณค่าทางศิลปะและสถาปัตยกรรม

2.4 แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ (Natural Attraction) หมายถึง สถานที่ที่ เปิดใช้เพื่อการท่องเที่ยว โดยมีทรัพยากรธรรมชาติ เป็นสิ่งดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวมาเยือน ซึ่ง ทรัพยากรธรรมชาติเหล่านี้ อาจจะเป็นความงามตามสภาพธรรมชาติ ความ แปลกตาของ สภาพธรรมชาติ สัตว์หายากที่สำคัญทางธรณีวิทยาและภูมิศาสตร์อันเป็นเอกลักษณ์หรือเป็น สัญลักษณ์ของท้องถิ่นนั้น ๆ สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติที่มีลักษณะพิเศษ (Special Environmental Features) หรือสภาพแวดล้อมที่มีคุณค่าทางวิชาการก็ได้

2.5 แหล่งท่องเที่ยวเพื่อนันทนาการ (Recreational Attraction) หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น เพื่อการพักผ่อนและเสริมสร้างสุขภาพ ให้ความสนุกสนาน รื่นรมย์ บันเทิง และการศึกษาหาความรู้ แม้ไม่มีความสำคัญในแง่ประวัติศาสตร์ โบราณคดี ศาสนาศิลปวัฒนธรรม แต่มีลักษณะเป็นแหล่งท่องเที่ยวร่วมสมัย ตัวอย่างเช่น ย่านบันเทิงหรือ สถานบันเทิง สวนสัตว์ สวนสนุกและสวนสาธารณะลักษณะพิเศษ สวนสาธารณะ และสนามกีฬา

2.6 แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (Cultural Attraction) หมายถึง แหล่ง ท่องเที่ยวที่มีคุณค่าทางศิลปะและขนบธรรมเนียมประเพณีที่บรรพบุรุษได้สร้างสมและ ถ่ายทอดเป็นมรดกสืบทอดกันมา แหล่งท่องเที่ยวประเภทนี้ประกอบด้วย งานประเพณี วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของผู้คน การแสดงศิลปวัฒนธรรม สินค้าพื้นเมือง การแต่งกาย ภาษา ชนเผ่า เป็นต้น ตัวอย่างของแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศไทยในประเภทนี้ได้แก่ ตลาดน้ำดำเนิน สะดวก งานแสดงของช่างจังหวัดสุรินทร์ งานร่มบ่อสร้าง ประเพณีลอยกระทง ประเพณี สงกรานต์ เป็นต้น

2.7 แหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพน้ำพุร้อนธรรมชาติ (Natural Hot Spring and Health Attraction) หมายถึง ในการจัดทำเกณฑ์มาตรฐานสำหรับแหล่งท่องเที่ยวพุร้อน ธรรมชาติ มีจุดประสงค์เพื่อเป็นกรอบแนวทางการจัดการแหล่งท่องเที่ยวประเภทน้ำพุร้อน ธรรมชาติอย่างชัดเจน โดยเน้นในด้านการกำหนดมาตรฐานที่จำเป็นสำหรับการบริการต่าง ๆ เนื่องจากการท่องเที่ยวประเภทนี้จะต้องคำนึงถึงด้านความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวเป็น สำคัญ และต้องไม่ส่งผลกระทบต่อ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เนื่องจากน้ำพุร้อน จัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติประเภทหนึ่ง ซึ่งหากไม่มีการกำหนดมาตรฐานที่

ชัดเจน การดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวใด ๆ อาจส่งผลกระทบต่อแหล่งน้ำพุร้อนธรรมชาติได้นอกจากนี้ การจัดทำเกณฑ์มาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพน้ำพุร้อนธรรมชาติ ยังมีเป้าหมายเพื่อให้หน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลแหล่งท่องเที่ยวได้นำไปใช้ เป็น เครื่องมือในการตรวจสอบมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวของตน และยังสามารถใช้เป็นข้อมูล ที่สำคัญเพื่อประกอบการตัดสินใจ ของนักท่องเที่ยว รวมทั้งเป็นการเพิ่มมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ น้ำพุร้อนธรรมชาติของประเทศไทยให้เป็นที่ยอมรับทั้งในและต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น

2.8 แหล่งท่องเที่ยวประเภทชายหาด (Beach Attraction) หมายถึง สถานที่ที่เปิดใช้เพื่อการท่องเที่ยว โดยมีชายหาดเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่ดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวมาเยือน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อความเพลิดเพลินและนันทนาการในรูปแบบที่ใกล้ชิดกับธรรมชาติและอาจเสริมกิจกรรมเพื่อการศึกษาหาความรู้เข้าไปด้วย ซึ่งกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นบริเวณชายหาด ได้แก่ การเล่นน้ำ การอาบแดด กีฬาทางน้ำ การนั่งพักผ่อน รับประทานอาหาร เป็นต้น

2.9 แหล่งท่องเที่ยวประเภทน้ำตก (Waterfall Attraction) หมายถึงสถานที่ที่เปิดใช้เพื่อการท่องเที่ยว โดยมีน้ำตกเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่ดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวมาเยือน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อความเพลิดเพลินและนันทนาการในรูปแบบที่ใกล้ชิดกับธรรมชาติและอาจเสริมกิจกรรมเพื่อการศึกษาหาความรู้เข้าไปด้วย ซึ่งกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นในแหล่งน้ำตก ได้แก่ การว่ายน้ำ การนั่งพักผ่อน รับประทานอาหาร การเดินสำรวจน้ำตก การล่องแก่งการดูนก และการตกปลา เป็นต้น

2.10 แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติประเภทถ้ำ (Cave Attraction) หมายถึงสถานที่ที่เปิดใช้เพื่อการท่องเที่ยว โดยมีถ้ำเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่ดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวที่มาเยือน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อความเพลิดเพลินและนันทนาการในรูปแบบที่ใกล้ชิดกับธรรมชาติและอาจเสริมกิจกรรมเพื่อการศึกษาหาความรู้เข้าไปด้วย ซึ่งกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยวประเภทถ้ำ ได้แก่ การเข้าชมบรรยากาศและหินงอกหินย้อยภายในถ้ำ การศึกษาด้านโบราณคดีของมนุษย์ยุคต่าง ๆ ที่เคยอาศัยในถ้ำ การนมัสการพระพุทธรูป การให้อาหารสัตว์ การปิกนิกและรับประทานอาหาร เป็นต้น

2.11 แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติประเภทเกาะ (Island Attraction) คือ การประเมินมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวประเภทเกาะสามารถแบ่งได้เป็น 3 องค์ประกอบ ซึ่งมีจำนวนตัวชี้วัดทั้งหมด 47 ตัวชี้วัด โดยแต่ละตัวชี้วัดมีค่าคะแนนสูงสุดเท่ากับ 5 คะแนน จึงมีค่าคะแนนรวมทั้งสิ้น 235 คะแนน โดยการให้คะแนนจะให้ความสำคัญกับองค์ประกอบคุณค่าด้านการท่องเที่ยวและความเสี่ยงต่อการถูกทำลายมากที่สุด เนื่องจากเป็นแรงดึงดูดใจสำคัญ

สำหรับให้นักท่องเที่ยวเข้าไปเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยว ส่วนองค์ประกอบด้านการบริหารจัดการ มีความสำคัญของคะแนนรองลงมา และองค์ประกอบด้านศักยภาพในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวมีความสำคัญของคะแนนน้อยที่สุด

2.12 แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติประเภทแก่ง (Rapids Attraction) หมายถึง สถานที่ที่เปิดใช้เพื่อการท่องเที่ยว โดยมีแก่งเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่ดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวมาเยือน และมีวัตถุประสงค์เพื่อความเพลิดเพลินและนันทนาการในรูปแบบที่ใกล้ชิดกับธรรมชาติ โดยมีกิจกรรมการท่องเที่ยวหลัก ได้แก่ การล่องแก่ง การพายเรือ การพักผ่อน และการเดินป่า ซึ่งอาจเสริมกิจกรรมเพื่อการศึกษาธรรมชาติเข้าไปด้วย ได้แก่ การดูนก การสำรวจธรรมชาติ การศึกษาพันธุ์พืชต่าง ๆ เป็นต้น (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2562)

3. **สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว** (Facilities for Tourism Industry) หมายถึง สิ่งที่ช่วยให้นักท่องเที่ยวได้รับความสะดวกสบายและมีความสุข ซึ่งสิ่งอำนวยความสะดวกถือเป็นเป้าหมายอีกอย่างหนึ่งของนักท่องเที่ยวทุกคนในการเดินทางท่องเที่ยว และสิ่งอำนวยความสะดวกที่สำคัญ อาทิเช่น ระบบสาธารณูปโภค ระบบและระเบียบการเข้าและออกนอกประเทศ ระบบการขนส่งภายในประเทศ เป็นต้น

4. **องค์กรภาครัฐ** (Government sector) หมายถึง หน่วยงานที่มีหน้าที่ดูแลควบคุมและอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ได้แก่ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กรมการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย องค์กรบริหารส่วนตำบล (อบต.) องค์กรบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.)

5. **องค์กรภาคเอกชนหรือธุรกิจบริการ** (Private Sector/ Service Businesses) หมายถึง หน่วยงานที่ดำเนินงานโดยภาคเอกชนเพื่อตอบสนองความต้องการนักท่องเที่ยวซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นเกี่ยวกับธุรกิจบริการ เช่น ที่พักหรือโรงแรม ภัตตาคารหรือร้านอาหาร ธุรกิจด้านการขนส่ง เช่น สายการบิน รถนำเที่ยว เป็นต้น นอกจากนี้ยังรวมถึงร้านขายของฝากของที่ระลึก บริษัทนำเที่ยว เป็นต้น

6. **ประชาชนในท้องถิ่น** (Local people) หมายถึง ประชาชนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นนั้น ๆ ซึ่งเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการจัดการท่องเที่ยวภายในท้องถิ่นของตนเอง

ความหมายของการบริการและองค์ประกอบของธุรกิจบริการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

ความหมายของการบริการ

ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ได้ให้ความหมาย “บริการ” หมายถึง ปฏิบัติรับใช้ หรือ ให้ความสะดวกต่าง ๆ ดังนั้น การให้บริการจึงหมายถึง งานที่มีผู้คอยช่วยอำนวยความสะดวก ซึ่งเรียกว่า “ผู้ให้บริการ” และ “ผู้มารับบริการ” ก็คือ ผู้มารับความสะดวก (ราชบัณฑิตยสถาน, 2525)

จิตตินันท์ เดชะคุปต์ (2540) ได้ให้ความหมายของคำว่า “การบริการ” ตรงกับภาษาอังกฤษว่า “Service” ในความหมายที่ว่าเป็นการกระทำที่เปี่ยมไปด้วยความช่วยเหลือ การให้ความช่วยเหลือการดำเนินการที่เป็นประโยชน์ ซึ่งความหมายอักษรภาษาอังกฤษ 7 ตัวนี้คือ

S = Smiling & Sympathy ยิ้มแย้มและเอาใจเขามาใส่ใจเรา เห็นอกเห็นใจต่อความลำบากยุ่งยากของผู้มารับการบริการ

E = Early Response ตอบสนองต่อความประสงค์จากผู้รับบริการอย่างรวดเร็ว

R = Respectful แสดงออกถึงความนับถือให้เกียรติผู้รับบริการ

V = Voluntariness Manner การให้บริการที่ทำอย่างสมัครใจเต็มใจทำไม่ใช่งานอย่างเสียไม่ได้

I = Image Enhancing การรักษาภาพลักษณ์ของผู้ให้บริการและภาพลักษณ์ขององค์กร

C = Courtesy ความอ่อนน้อม อ่อนโยน สุภาพมีมารยาทดี

E = Enthusiasm ความกระฉับกระเฉง กระตือรือร้นขณะให้บริการและให้บริการมากกว่า ผู้รับบริการคาดหวังเอาไว้

สรุปได้ว่า การบริการ หมายถึง การปฏิบัติรับใช้โดยที่ผู้ให้บริการอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้รับบริการ เพื่อให้ผู้รับบริการเกิดความสะดวกสบายในเรื่องต่าง ๆ หรือเกิดความพึงพอใจในสิ่งต่าง ๆ ที่ผู้รับบริการต้องการ

องค์ประกอบของธุรกิจบริการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

การดำเนินธุรกิจบริการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวที่จะทำให้ผู้เข้าใช้บริการหรือลูกค้าของธุรกิจนั้น ๆ ประสบความสำเร็จโดยอาศัยองค์ประกอบของการบริการดังนี้

1. ผู้รับบริการ (ลูกค้า, นักท่องเที่ยว) หมายถึง ผู้ที่เข้ามาใช้บริการและแจ้งความจำนงค์ในเรื่องการขอใช้บริการต่าง ๆ ในสถานประกอบการที่มีอยู่ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการในช่วงเวลานั้น ๆ

2. ผู้ปฏิบัติงานในการให้บริการ (พนักงาน) หมายถึง ผู้ที่รับความจำนงค์จากผู้เข้ามาใช้บริการในสถานประกอบการ และคอยอำนวยความสะดวกให้กับผู้รับบริการ (ลูกค้า) เพื่อให้ได้รับการบริการที่ตรงกับความต้องการที่ได้แจ้งความจำนงค์ไว้ให้ได้มากที่สุด ซึ่งเราเรียกผู้ปฏิบัติหน้าที่นี้ว่า “พนักงานให้บริการ”

3. หน่วยงานให้บริการ หมายถึง สถานประกอบการ องค์กรต่าง ๆ หรือหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องข้องกับการอำนวยความสะดวกให้กับผู้มาใช้บริการภายในหน่วยงานให้บริการนั้น ๆ ได้แก่ โรงแรม หน่วยงานทางราชการ ร้านอาหาร สายการบินต่าง ๆ บริษัทนำเที่ยว เป็นต้น

4. ผลิตภัณฑ์บริการ หมายถึง สิ่งที่สามารถจับต้องได้ และไม่สามารถจับต้องได้ ที่สถานประกอบการ องค์กร หรือหน่วยงานมีไว้สำหรับให้บริการผู้ที่เข้ามาใช้บริการในสถานประกอบการ องค์กร หรือหน่วยงานนั้น ๆ เช่น ผลิตภัณฑ์ของโรงแรม ได้แก่ ห้องพัก อาหาร กิจกรรมนันทนาการภายในโรงแรม เป็นต้น

5. สภาพแวดล้อมของบริการ หมายถึง องค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องข้องกับการให้บริการของสถานประกอบการ หน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ ที่เป็นสิ่งที่ทำให้ผู้เข้ารับบริการเกิดประสบการณ์ในการเข้าใช้บริการในผลิตภัณฑ์บริการต่าง ๆ

ขอบเขตการทำวิจัยด้านการท่องเที่ยวและธุรกิจบริการ

การทำงานวิจัยด้านการท่องเที่ยวและธุรกิจบริการ ส่วนใหญ่นักวิจัยจะมีการเลือกขอบเขตในการศึกษาวิจัยตามองค์ประกอบของการท่องเที่ยวร่วมกับองค์ประกอบของธุรกิจบริการทางการท่องเที่ยว หรือร่วมกับองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเอง ดังนี้

1. นักท่องเที่ยว (Tourists) กับผลิตภัณฑ์บริการของธุรกิจบริการ หรือผู้ให้บริการ หรือสภาพแวดล้อมของการให้บริการ ซึ่งหัวข้อของงานวิจัยที่นักวิจัยนิยมใช้สำหรับศึกษาเกี่ยวกับนักท่องเที่ยวกับผลิตภัณฑ์บริการของธุรกิจบริการ ได้แก่ พฤติกรรม, ความต้องการ, ความคิดเห็น, ความพึงพอใจ, แรงจูงใจ, ปัจจัย, ทัศนคติ เป็นต้น ดังตัวอย่างรายชื่องานวิจัยเหล่านี้

วิจัยเรื่อง “พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยกับการเดินทางท่องเที่ยววัฒนธรรม” (พูนทรัพย์ เศษศรี, 2561)

วิจัยเรื่อง “ความคาดหวังและความพึงพอใจของผู้โดยสารกับการบริการสายการบิน: กรณีศึกษาสายการบิน ที่ให้บริการบริการเต็มรูปแบบในประเทศไทย” (กรรณภัทร กันแก้ว, 2555)

วิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวของเยาวชนไทยหลังยุคโควิด 19” (ชนพัฒน์ ช่วยครุฑ และคณะ, 2563)

2. ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวหรือแหล่งท่องเที่ยว กับนักท่องเที่ยว หรือชุมชน หรือภาครัฐ ซึ่งหัวข้อของงานวิจัยที่นักวิจัยจะศึกษาส่วนใหญ่จะศึกษา ได้แก่ การพัฒนา, ความพร้อมในการรองรับของสถานที่, การจัดการพื้นที่, พฤติกรรม, ปัจจัย, การมีส่วนร่วม, คักยภาพ เป็นต้น ดังตัวอย่างรายชื่องานวิจัยเหล่านี้

วิจัยเรื่อง “พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักท่องเที่ยวชาวไทย กับการเลือกค้นหาแหล่งท่องเที่ยวในประเทศไทย” (พูนทรัพย์ เศษศรี, 2560)

วิจัยเรื่อง “การศึกษาความพร้อมเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง บ้านตูปค้อ ตำบลสะทอน จังหวัดเลย” (ชัยศนันท์ สมปัญญาธิวงศ์ และ เอื้องไพร วัลลภาชัย, 2559)

วิจัยเรื่อง คักยภาพชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน: กรณีศึกษาตลาดน้ำอัมพวา” (วรรณวิมล ภู่นาค, 2558)

3. สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวกับนักท่องเที่ยว หรือชุมชน หรือภาครัฐ หรือภาคเอกชน ซึ่งหัวข้อของงานวิจัยที่นักวิจัยจะใช้สำหรับการศึกษาส่วนใหญ่จะศึกษา ได้แก่ การพัฒนา, ความพร้อม, แนวทางการออกแบบ, ความพึงพอใจ เป็นต้น ดังตัวอย่างรายชื่องานวิจัยเหล่านี้

วิจัยเรื่อง แนวทางการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกและสภาพแวดล้อมทางกายภาพเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวสำหรับผู้สูงอายุและคนพิการ ตลาดน้ำตลิ่งชัน (สุรชาติ สนิวรรณ และณัฐบดินี วิริยาวัฒน์, 2558)

วิจัยเรื่อง ความจำเป็นของสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุและผู้สูงอายุในพื้นที่ กรณีศึกษา สถานที่ท่องเที่ยวซึ่งเป็นพระธาตุบุรุษของพระธาตุพนม จังหวัดนครพนม (จักรกฤษณ์ แสนพรหม, 2556)

วิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว กรณีศึกษาสวนสัตว์ดุสิต กรุงเทพมหานคร (พรพิมล ยุทธยงค์, 2554)

4. องค์กรภาครัฐ (Government sector) กับนักท่องเที่ยว หรือผู้ให้บริการ ซึ่งหัวข้อของงานวิจัยที่นักวิจัยจะศึกษาส่วนใหญ่จะศึกษา ได้แก่ บทบาท, การพัฒนา, ความพร้อม, แนวทาง, การส่งเสริม, ความต้องการ เป็นต้น ดังตัวอย่างรายชื่องานวิจัยเหล่านี้

วิจัยเรื่อง บทบาทขององค์กรและหน่วยงานตามยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวประเภทเมืองเก่า เทศบาลเมืองขุนเขวงเชียงขวาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (พรรควันชัย ประถมวงศ์ษา และสุธิดา แจ่มใส ไวท์, 2555)

5. องค์กรภาคเอกชนหรือธุรกิจบริการ กับนักท่องเที่ยว ซึ่งหัวข้อของงานวิจัยที่นักวิจัยจะใช้สำหรับการศึกษาล้วนใหญ่จะศึกษา ได้แก่ การพัฒนา, การส่งเสริม, ความพร้อม, แนวทางการออกแบบ, ความต้องการ, ความพร้อม เป็นต้น ดังตัวอย่างรายชื่องานวิจัยเหล่านี้

วิจัยเรื่อง ความต้องการเลือกใช้โรงแรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอำเภอเมืองจังหวัดสุพรรณบุรี (ณัฐพร ดอกบุคนาค และสุภาพกรณ์ ทองคำนุช, 2558)

วิจัยเรื่อง คุณภาพการบริการของธุรกิจนำเที่ยวที่มีต่อความประทับใจของนักท่องเที่ยวชาวยุโรปในจังหวัดเชียงราย (ณภัทร ทิพย์ศรี หนึ่งฤทัย บรรดิ และปวีร์สุดา มหาวงศ์, 2556)

วิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการตลาดของโรงแรมระดับ 4 ดาวเครืออภายในประเทศ ในเขตเมืองพัทยา (ฉัญพรณภััส แฟงสม, 2556)

6. ประชาชนในท้องถิ่น (Local people) กับหน่วยงานภาครัฐ หรือหน่วยงานภาคเอกชน หรือนักท่องเที่ยว ซึ่งหัวข้อของงานวิจัยที่นักวิจัยจะใช้สำหรับการศึกษาล้วนใหญ่จะศึกษา ได้แก่ การมีส่วนร่วม, ความต้องการ, ความพร้อม, การจัดการ, การพัฒนา ดังตัวอย่างรายชื่องานวิจัยเหล่านี้

วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กรณีศึกษา ตลาดน้ำวัดตะเคียน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี (คมลักษณ์ สงทิพย์, 2557)

วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศป่าชายเลนคลองโคก จังหวัดสมุทรสงคราม (อรรวรรณ เกิดจันทร์, 2557)

วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในแผนพัฒนาท้องถิ่นด้านการท่องเที่ยวของเทศบาลเมืองชะอำ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี (รัฐ กัญภัย, 2558)

ประโยชน์ของการวิจัยด้านการท่องเที่ยวและบริการ

1. ด้านการลงทุนของธุรกิจบริการ ผลจากการวิจัยช่วยตอบคำถามเกี่ยวกับประเภทของธุรกิจที่ควรลงทุน ลักษณะการลงทุน และแหล่งเงินทุน ความเป็นไปได้ของโครงการที่จะลงทุน ผลตอบแทนจากการลงทุน ความเสี่ยงในการลงทุน จุดคุ้มทุน และระยะเวลาคืนทุน เป็นต้น
2. ด้านการผลิตสินค้าและบริการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับท่องเที่ยว ผลจากการวิจัยสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับจำนวนที่จะผลิตหรือให้บริการ จำนวนวัตถุดิบที่ใช้ การควบคุมคุณภาพของสินค้า การบรรจุภัณฑ์ และการตั้งราคาขาย เป็นต้น
3. ด้านการตลาดสำหรับการนำเสนอการท่องเที่ยวและบริการ ผลจากการวิจัยสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ ราคา การส่งเสริมการขาย การกระจายสินค้า และการประมาณยอดขายหรือยอดผลิตได้ รวมถึงช่วยในการตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวในกลุ่มต่าง ๆ ได้
4. ด้านการพยากรณ์ธุรกิจบริการ ผลจากการวิจัยจะช่วยพยากรณ์ธุรกิจที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เช่น การพยากรณ์จำนวนเครื่องจักรและจำนวนคนงานที่จะเพิ่มขึ้นในแต่ละปี ของช่วงเวลา 3 ปี ขึ้นข้างหน้าควรจะเป็นเท่าไร เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนงานด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่นการจัดหาทุน การก่อสร้างอาคาร การจัดหาวัตถุดิบและแรงงาน เป็นต้น
5. ด้านนโยบายพัฒนาการท่องเที่ยว ผลจากการวิจัยที่ได้จะนำมาเป็นความรู้ไปใช้ในกระบวนการกำหนดนโยบาย ซึ่งหมายถึง หลักการ แนวทาง กลยุทธ์ ในการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการ โดยอาจเป็นนโยบายระดับประเทศ ระดับภูมิภาค ระดับจังหวัด ระดับท้องถิ่น หรือระดับหน่วยงาน
6. ด้านชุมชนและพื้นที่ ผลจากการศึกษาวิจัยจะช่วยทำให้ชุมชนสามารถนำผลมาช่วยในการวางแผนในกระบวนการ วิธีการ องค์ความรู้ และการเปลี่ยนแปลงอันเป็นผลกระทบที่เกิดจากการวิจัยพัฒนาชุมชน ท้องถิ่นของพื้นที่หนึ่งไปขยายผลให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่นและสังคมอื่น
7. ด้านวิชาการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำเอาองค์ความรู้จากผลงานวิจัยที่ตีพิมพ์ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น วารสารระดับนานาชาติ ระดับชาติ หนังสือ ตำรา บทเรียน ไปเป็นประโยชน์ในด้านวิชาการ การเรียนการสอน รวมถึงนำไปต่อยอดในการสร้างสรรค์นวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ
8. ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การนำผลงานวิจัยมาช่วยในการบริหารจัดการทรัพยากรทางธรรมชาติของประเทศและสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นระบบ

9. ด้านการอนุรักษ์ การเสริมสร้างและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน การนำผลจากการศึกษาวิจัยจะช่วยในการอนุรักษ์ การเสริมสร้างและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

10. ด้านการปรับกระบวนการผลิตและการบริโภคให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การนำผลจากการศึกษาวิจัยเข้ามาช่วยในการปรับกระบวนการผลิตและการบริโภคให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อให้สิ่งแวดล้อมดีขึ้นและยั่งยืน

11. ด้านการป้องกันภัยพิบัติธรรมชาติและอุบัติภัย การนำผลการการวิจัยซึ่งจะทำให้ได้ระบบการป้องกันภัยพิบัติธรรมชาติและอุบัติภัย เพื่อใช้ในการป้องกันและแนวทางการปฏิบัติหากเกิดภัยพิบัติธรรมชาติและอุบัติภัย

12. ด้านความต้องการของนักท่องเที่ยว ผลจากการวิจัยจะช่วยให้เข้าใจถึงพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในแต่ละกลุ่มที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวภายในประเทศ

สรุปท้ายบท

ขอบเขตการทำงานวิจัยด้านการท่องเที่ยวและธุรกิจบริการ ส่วนใหญ่จะเป็นการศึกษาในองค์ประกอบของการท่องเที่ยวกับองค์ประกอบด้านธุรกิจบริการ หรือแม้แต่เป็นการศึกษาองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเอง ซึ่งนักวิจัยจำเป็นต้องเข้าใจถึงสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันที่เป็นปัญหาอยู่นั้นอยู่ภายใต้องค์ประกอบของการท่องเที่ยว หรือองค์ประกอบของธุรกิจบริการ เพราะผลที่ได้จากการศึกษาถือเป็นข้อมูลสำคัญจะเป็นการนำมาใช้ประโยชน์ในการดำเนินธุรกิจต่าง ๆ รวมไปถึงทำให้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีการพัฒนาต่อ ยอดให้เกิดความเจริญอย่างต่อเนื่องได้ เพราะถ้านักวิจัยไม่สามารถเลือกขอบเขตทางด้านองค์ประกอบของการท่องเที่ยวหรือองค์ประกอบทางธุรกิจบริการมาใช้ในการวิจัยที่ตรงกับปัญหาที่เกิดขึ้นกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวได้นั้น การทำวิจัยก็จะไม่ก่อประโยชน์และยังทำให้นักวิจัยเสียเวลา

คำถามท้ายบท

1. ให้นักศึกษาบอกความหมายของการท่องเที่ยวและบริการ มาพอสังเขป
2. ให้นักศึกษาอธิบายถึงองค์ประกอบของการท่องเที่ยวและบริการ พร้อมยกตัวอย่างประกอบ
3. ให้นักศึกษาอธิบายขอบเขตการทำวิจัยด้านการท่องเที่ยวและบริการ ตามความเข้าใจของนักศึกษามาพอสังเขป พร้อมยกตัวอย่างประกอบ
4. ให้นักศึกษาบอกถึงประโยชน์ที่ได้จากการทำงานวิจัยด้านการท่องเที่ยวและบริการ ตามความเข้าใจของนักศึกษา
5. ให้นักศึกษาเลือกองค์ประกอบการท่องเที่ยวมา 1 องค์ประกอบ พร้อมบอกขอบเขตในการศึกษาวิจัยพร้อมตั้งชื่องานวิจัยที่ตรงกับองค์ประกอบที่นักศึกษาเลือกไว้

เอกสารอ้างอิง

- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2562). **ประเภทการท่องเที่ยว**. สืบค้น 17 พฤษภาคม 2562, จาก <https://sites.google.com/site/archcommunitydevelopment/tourism>).
- กรรณภัทร กันแก้ว. (2555). **รายงานการวิจัย เรื่อง ความคาดหวังและความพึงพอใจของผู้โดยสารกับการบริการสายการบิน: กรณีศึกษาสายการบิน ที่ให้บริการบริการเต็มรูปแบบในประเทศไทย**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- คมลักษณ์ สงทิพย์. (2557). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กรณีศึกษา ตลาดน้ำวัดตะเคียน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการท่องเที่ยว คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- จักรกฤษณ์ แสนพรหม. (2556). **ความจำเป็นของสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุและผู้สูงอายุในพื้นที่ กรณีศึกษา สถานที่ท่องเที่ยวซึ่งเป็นพระธาตุปริวารของพระธาตุพนม จังหวัดนครพนม**. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- จิตตินันท์ เดชะคุปต์. (2540). **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับจิตวิทยาบริการ ใน เอกสารการสอนชุดวิชาจิตวิทยาบริการ (เล่มที่ 1) หน่วย 1-7**. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ฉันทซ์ วรรณถนอม. (2552). **อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว**. กรุงเทพฯ : สามลดา.

- ฉลองศรี พิมพ์สมพงศ์. (2546). **การวางแผนและพัฒนาตลาดการท่องเที่ยว** (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชนพัฒน์ ช่วยครุฑ อมรฤทัย ภูมิสนาม และอรอนงค์ เดชมณี. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวของเยาวชนไทยหลังยุคโควิด 19. **วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**, 10(3), 187–201.
- ชัยคนันท์ สมปัญญาธิวงศ์ และเอื้องไพโร วัลลภาชัย. (2559). การศึกษาความพร้อมเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง บ้านตูปค้อ ตำบลสะทอน จังหวัดเลย. **วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์**, 2(3), 10–24.
- ณภัทร ทิพย์ศรี หนึ่งฤทัย บรรดิ และปวีร์สุตา มหาวงค์. (2556). คุณภาพการบริการของธุรกิจนำเที่ยวที่มีต่อความประทับใจของนักท่องเที่ยวชาวยุโรปในจังหวัดเชียงราย. **วารสารการบริการและการท่องเที่ยว**, 8(1), 8–19.
- ณัฐพร ดอกบุญนาค และฐาปกรณ์ ทองคำนุช. (2558). **รายงานการวิจัย เรื่อง ความต้องการเลือกใช้โรงแรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอำเภอเมืองจังหวัดสุพรรณบุรี**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ.
- ธัญพรนภัส แผงสม. (2556). แนวทางการพัฒนาการตลาดของโรงแรมระดับ 4 ดาว เครื่องภายในประเทศในเขตเมืองพัทยา. **วารสารการบริการและการท่องเที่ยวไทย**, 8(1), 49–60.
- เถกิงศักดิ์ ชัยชาญ. (2556). **รายงานการวิจัย เรื่อง การพัฒนาคุณภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- พรรควันชัย ประถมวงศ์ษา และดร.สุธิดา แจ่มใส ไวท์. (2555). บทบาทขององค์กรและหน่วยงานตามยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวประเภทเมืองเก่า เทศบาลเมืองคูนแขวงเชียงขวาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. **วารสารสมาคมนักวิจัย**, 17(1), 19–28.
- พรพิมล ยุทธยงค์. (2554). **แนวทางการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวกรณีศึกษา สวนสัตว์ดุสิต กรุงเทพมหานคร**. สืบค้น 17 พฤษภาคม 2562, จาก http://grad.kbu.ac.th/pdf/sar_data54/Article_Research_2554_48.pdf.
- พระราชบัญญัติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522. (พฤษภาคม 4, 2522). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 96 (ตอนที่ 72), หน้า 1–19.

พูนทรัพย์ เศษศรี. (2560). รายงานการวิจัย เรื่อง พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักท่องเที่ยวชาวไทยกับการเลือกค้นหาแหล่งท่องเที่ยวในประเทศไทย.

กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

พูนทรัพย์ เศษศรี. (2561). รายงานการวิจัย เรื่อง พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยกับการเดินทางท่องเที่ยววัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2525). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิต พ.ศ. 2525. (พิมพ์ครั้งที่ 6).

กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.

รัฐ กัญภัย. (2558). การมีส่วนร่วมของประชาชนในแผนพัฒนาท้องถิ่นด้านการท่องเที่ยว

ของเทศบาลเมืองชะอำ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี. *Viridian E-Journal,*

Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ, 8(1), 465-482.

วันทิกา หิรัญเทศ. (2556). รายงานการวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทยในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดนนทบุรี. กรุงเทพฯ:

วิทยาลัยราชพฤกษ์.

วรรณวิมล ภู่นาค. (2558). ศักยภาพชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน: กรณีศึกษา

ตลาดน้ำอัมพวา. *วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 26(1), 63-74.*

สุรชาติ สินวรรณ และณัฐบดี วิริยาวัฒน์. (2558). แนวทางการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวก

สะดวกและสภาพแวดล้อมทางกายภาพเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวสำหรับผู้

ผู้สูงอายุและคนพิการ ตลาดน้ำตลิ่งชัน. *วารสารวิจัย มสท. สาขามนุษยศาสตร์*

และสังคมศาสตร์, 11(3), 97-116.

หนังสือพิมพ์ประชาชาติธุรกิจ ออนไลน์. (เมษายน 2, 2567). กระทรวงการท่องเที่ยวฯ เผย

ไตรมาสแรกปี'67 มีนักท่องเที่ยวต่างชาติ 9.3 ล้านคน เพิ่มขึ้น 44%.

สืบค้น 12 กรกฎาคม 2567, จาก <https://www.prachachat.net/tourism/news-1535099>.

อรวรรณ เกิดจันทร์. (2557). การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการจัดการท่องเที่ยว

เชิงนิเวศป่าชายเลนคลองโคกนุ จังหวัดสมุทรสงคราม. วิทยานิพนธ์ปริญญา

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการท่องเที่ยว คณะการท่องเที่ยวและ

การโรงแรม มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

McIntosh R.W. & Gupata S. (1980). *Tourism: Principles, practices, philosophies.*

Columbus, (3rd ed.). Columbus, OH: Grid.

บทที่ 3

การกำหนดหัวข้อหรือปัญหาของงานทำวิจัย

หัวข้อเนื้อหาประจำบท

(4 ชั่วโมง)

1. ความนำ
2. ความหมายของปัญหาการวิจัยและความสำคัญของการวิจัย
3. การกำหนดปัญหาของการวิจัยหรือการเลือกหัวข้อสำหรับการทำงานวิจัย
4. ข้อควรระวังในการเลือกหัวข้อวิจัย
5. หลักเกณฑ์การตั้งชื่อเรื่องการวิจัย
6. สรุปท้ายบท
7. คำถามท้ายบท
8. เอกสารอ้างอิง

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. เพื่อให้นักศึกษาได้เข้าใจถึงความหมายของคำว่า “ปัญหาของงานวิจัย หรือ การกำหนดหัวข้อของการทำงานวิจัย” และความสำคัญของปัญหางานวิจัย
2. เพื่อให้นักศึกษาสามารถเลือกปัญหาหรือหัวข้อสำหรับการทำงานวิจัยได้
3. เพื่อให้นักศึกษาเข้าใจถึงหลักเกณฑ์ที่สำคัญในการเลือกปัญหาการวิจัยและลักษณะปัญหาที่ดี
4. เพื่อให้นักศึกษาเข้าใจถึงข้อควรระวังในการเลือกหัวข้อของการทำงานวิจัยและสามารถตั้งชื่องานวิจัยได้
5. เพื่อให้นักศึกษาสามารถตั้งชื่องานวิจัยของตนเองได้
6. เพื่อให้นักศึกษาสามารถตอบคำถามท้ายบทได้

วิธีการสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน

1. การบรรยายในห้องเรียน หรือการบรรยายแบบออนไลน์ประกอบ Power Point ตามเนื้อหาประจำบท โดยช่องทางออนไลน์บรรยายผ่านช่องทาง Google Classroom, Google Meet, Line เป็นต้น

2. ให้นักศึกษาดาวโหลดเอกสารประกอบการบรรยายจากเว็บไซต์ของอาจารย์ https://elchm.ssru.ac.th/poonsub_sa/ และ Google Classroom

3. ให้นักศึกษาแบ่งกลุ่มทำกิจกรรมในห้อง และให้ตัวแทนกลุ่มออกนำเสนอผลของการทำกิจกรรม

สื่อการเรียนการสอน

1. Power Point ประกอบการบรรยายประจำบท
2. เอกสารประกอบการสอนประจำบท
3. ใบงานนักศึกษาจะต้องทำในห้องเรียน
4. เว็บไซต์ที่ใช้สำหรับค้นงานวิจัย เช่น Thai LIS (Thai Library Integrated System) เว็บไซต์ของหน่วยงานด้านการวิจัย เช่น สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) เป็นต้น

การวัดผล

1. การสังเกตพฤติกรรมการมีระเบียบวินัย การรับรู้และการตอบสนองด้านคุณธรรม จริยธรรมในการเรียน
2. การสังเกตการณ์อภิปรายร่วมกันขณะทำงานเป็นกลุ่ม
3. ใช้แบบทดสอบความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาและการประยุกต์ความรู้ต่อการปฏิบัติงานตามที่มอบหมาย
4. นักศึกษาสามารถตั้งชื่องานวิจัยของตนเองได้ เพื่อใช้สำหรับการวางแผนการทำงานวิจัยในขั้นตอนต่อไป

บทที่ 3

การกำหนดหัวข้อหรือปัญหาของงานทำวิจัย

ความนำ

การศึกษาริชัยส่วนใหญ่ นักวิจัยจะต้องทำการกำหนดปัญหาหรือมักเรียกว่า การตั้ง
โจทย์ของการศึกษาริชัยให้ได้ก่อนที่จะลงมือดำเนินงานในเรื่องต่างที่เกี่ยวกับขั้นตอนการ
ศึกษาริชัย ซึ่งการกำหนดปัญหาของวิชัยหรือโจทย์ของงานวิชัยนักวิชัยจะต้องเข้าใจถึงปัญหา
ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานั้น โดยปัญหางานวิชัยหรือโจทย์ของงานวิชัยจะต้องตอบคำถามพื้นฐาน
3 ประการคือ

1. ทำงานวิชัยเรื่องนี้ทำไมซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการทำงานวิชัยสักเรื่องหนึ่งก็ว่าได้
เพราะว่าเรามีเหตุผลที่ดี มีเป้าหมายที่เด่นชัดก็ถือว่าเราเดินมาถูกทางแล้ว การหาคำตอบนี้เรา
จำเป็นต้องบอกถึงความสำคัญของงานวิชัย เรื่องนี้ให้ได้

2. เราทำงานวิชัยเรื่องนี้ เพื่ออะไร ในการเขียนรายงานวิชัยเราสามารถนำเป้าหมาย
เหล่านี้มาเชื่อมโยงกับการเขียนหลักการและเหตุผลหรือความเป็นมาของงานวิชัย เพื่อจะสื่อให้
คนเข้าใจว่างานวิชัยชิ้นนี้มีที่ไปที่มาอย่างไร มีวัตถุประสงค์เป้าหมายระดับไหน และที่สำคัญ
จะต้องเขียนเชื่อมโยงกับเนื้อหาผลการวิชัยซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่จะแสดงคำตอบของโจทย์
คำถามว่า “ทำงานวิชัยเรื่องนี้ทำไม”

3. คำถามต่อมาก็คือ “จะศึกษาอย่างไรหรือหาคำตอบมาได้อย่างไร” ซึ่งเป็นส่วนที่เรา
ต้องพิจารณาว่าข้อมูลที่ใช้มา “จากไหน” จะเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างไร จะดำเนิน
งานวิชัยตามขั้นตอนต่าง ๆ เมื่อใด

ซึ่งนักวิชัยจะต้องเข้าใจในคำถาม 3 ข้อนี้เพื่อที่จะสามารถวางแผนการดำเนินการวิชัยได้

ความหมายของปัญหาการวิจัยและความสำคัญของการวิจัย

ความหมายของปัญหาการวิจัย

ปัญหา หมายถึง “สิ่งที่นำความยุ่งยากและความรู้สึกไม่สบายใจ ไม่พอใจในสถานการณ์นั้น ๆ” แต่สำหรับ “ปัญหาของงานวิจัย” หมายถึง ประเด็น ข้อสงสัยหรือคำถามที่ผู้วิจัยมีต่อปรากฏการณ์ และต้องการแสวงหาคำตอบให้ถูกต้องที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงในปรากฏการณ์นั้น (ทวิวัฒน์ ปิตยานนท์, 2541).

ปัญหาการวิจัย คือ ประเด็นที่นักวิจัยสงสัยและต้องการดำเนินการเพื่อหาคำตอบที่ถูกต้อง ตรงกับความเป็นจริง ทำให้มีลักษณะข้อสงสัยของผู้วิจัยต่อสถานการณ์ทั้งที่เป็นความแตกต่างและไม่แตกต่างระหว่างสิ่งที่จริงกับสิ่งที่คาดหวัง และที่สำคัญปัญหานั้นไม่สามารถหาคำตอบด้วยสามัญสำนึก (เอมอร จังศิริพรภรณ์, 2560)

ปัญหาการวิจัย หมายถึง ปัญหาที่เกิดจากสภาพการณ์ต่าง ๆ หรือปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เป็นปัญหาต่อการทำงานในชีวิตประจำวัน ทำให้ต้องใช้กระบวนการการวิจัยเข้ามาช่วยหาคำตอบและนำผลที่ได้ไปแก้ไขปัญหานั้น ๆ (เบญจวรรณ บุญใจเพชร, 2552)

ความสำคัญของปัญหาวิจัย

ในการทำงานวิจัยของนักวิจัย การกำหนดปัญหาหรือกำหนดหัวข้อของการศึกษาวิจัยนั้นถือว่าเป็นสิ่งไม่่ง่ายสำหรับนักวิจัย เพราะนักวิจัยจะต้องคำนึงถึงความสัมพันธ์การเชื่อมโยงกับการกำหนดวัตถุประสงค์และสมมติฐาน โดยอาศัยวิธีการทบทวนทฤษฎี แนวคิดและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องรวมถึงประโยชน์ที่จะได้จากการศึกษาวิจัยในหัวข้อนี้หรือปัญหานี้ ดังนั้นการกำหนดปัญหางานวิจัยจึงมีความสำคัญ โดยที่นักวิจัยสามารถวางแผนงานในการตัดสินใจเลือกตัวปัญหาหรือหัวข้อสำหรับการมาทำวิจัยได้ดังนี้

1. เลือกจากปัญหาที่สำคัญที่กำลังเกิดขึ้นอยู่ในปัจจุบัน หากทำการศึกษาจะทำให้เกิดประโยชน์ต่อหน่วยงานหรือต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง และยังทำให้เกิดความรู้ใหม่หรือวิธีการที่จะใช้ปรับปรุงแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้

2. เลือกปัญหาที่สามารถหาคำตอบได้ด้วยการใช้ระเบียบวิธีการวิจัยอย่างเป็นระบบ

3. เลือกปัญหาที่สามารถหาข้อมูลมาตรวจสอบสมมติฐานได้ เพื่อหาข้อสรุปของปัญหาที่เกิดขึ้นได้

4. เลือกปัญหาที่สามารถให้คำนิยามของปัญหาได้ตามหลักการวิจัย

5. เลือกปัญหาที่สามารถวางแผนการดำเนินงานตามขั้นตอนไว้ล่วงหน้าได้ตามระเบียบวิธีวิจัย

6. เลือกปัญหาที่สามารถใช้วิชาการ และขั้นตอนหรือเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการเก็บข้อมูลได้ตามหลักการระเบียบวิธีวิจัย
7. เลือกปัญหาที่ตนเองสนใจ และต้องการรู้ข้อเท็จจริงของปัญหาที่เกิดขึ้น
8. เลือกปัญหาที่สอดคล้องกับความรู้ ความสามารถ และความเชี่ยวชาญของผู้วิจัย
9. เลือกปัญหาที่น่าสนใจ มีคุณค่า และเป็นประโยชน์ต่อผู้วิจัย และต่อสังคมหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัย
10. เลือกปัญหาเป็นเรื่องใหม่ที่ไม่ซ้ำกับงานวิจัยของผู้อื่นที่เคยทำมาแล้ว
11. เลือกปัญหาที่มีความทันสมัยหรือกำลังได้รับความสนใจของคนส่วนใหญ่
12. เลือกปัญหาที่สามารถหาข้อมูลได้เพียงพอสำหรับการทำงานวิจัย
13. เลือกปัญหาที่ให้ผลคุ้มค่ากับการลงทุน ทั้งด้านการเงิน เวลา และแรงงาน
14. เลือกปัญหาที่หาข้อยุติได้ ไม่ใช่ปัญหาที่เป็นข้อโต้แย้งถกเถียงไม่รู้จบ
15. เลือกปัญหาที่เป็นเรื่องเร่งด่วนที่ต้องแก้ไขโดยเร็ว เพื่อป้องกันอันตรายและความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น

การกำหนดปัญหาของการวิจัยหรือการเลือกหัวข้อสำหรับการทำงานวิจัย

กระบวนการวิจัยที่มีขั้นตอนอย่างมีระบบในกำหนดปัญหาการวิจัย เราสามารถทำได้ 6 วิธี ดังนี้ (สุวิมล ติรกานนท์, 2543)

1. นักวิจัยจะต้องพยายามสังเกตสิ่งรอบ ๆ ตัวอยู่เสมอทั้งนี้ เพราะหลายปัญหาที่อยู่รอบตัวเรามักจะนำมาเป็นปัญหาของงานวิจัยได้เป็นอย่างดี แต่เรามักไม่ค่อยได้สังเกตและตั้งข้อสงสัยคำถามในปรากฏการณ์ต่าง ๆ รอบตัว
2. อ่านเอกสารงานวิชาการเสมอ การอ่านวารสารทางวิชาการจะช่วยให้เราเห็นปัญหาหรือสิ่งที่เรายังไม่รู้จนนำไปสู่การตั้งปัญหาการวิจัย นอกจากนี้ยังช่วยให้เราทราบ ทฤษฎีระเบียบวิธีวิจัย และประโยชน์อื่น ๆ ในการทำวิจัย
3. พยายามไปเข้าร่วมงานประชุมวิชาการ ในงานประชุมวิชาการเราจะมีโอกาสได้เห็นหัวข้องานวิจัยใหม่ๆที่น่าสนใจ ตลอดจนจนอาจมีโอกาสพบเจอศาสตราจารย์ที่ถ้าเราได้มีโอกาสได้พูดคุยก็อาจจะเกิดปัญหาทางงานวิจัยใหม่ ๆ ที่ดีและน่าสนใจได้
4. ลองถามผู้เชี่ยวชาญในสาขานั้น ๆ การไปพบผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้น ๆ และสอบถามหาปัญหาวิจัยตรง ๆ เลยก็สามารถทำได้ และอาจจะโชคดีได้มีโอกาสร่วมงานหรือได้รับทุนวิจัยจากพวกเขาก็ได้

5. เลือกหัวข้องานวิจัยที่เราชอบ เมื่อเราได้มีโอกาสคุยกับผู้เชี่ยวชาญต่าง ๆ แล้ว สิ่งสำคัญต่อไป คือ เราต้องเลือกเรื่องที่เหมาะสมหรือเราอยากจะทำมากที่สุด เพราะเราต้องอยู่กับงานชิ้นนี้นาน ตัวเองจะรู้ดีที่สุดว่าจะทำมันได้ดีไหม

6. เลือกหัวข้อที่มีคนอื่นสนใจด้วย เนื่องจากจำเป็นต้องมีการเผยแพร่ผลงานวิจัยเราไปในการประชุมวิชาการการตีพิมพ์ในวารสาร ดังนั้นหัวข้อที่เราเลือกนอกจากเราจะสนใจแล้ว ก็ควรเป็นหัวข้อที่มีคนอื่นสนใจ

นอกจากนี้การทำงานวิจัยนักวิจัยยังสามารถเลือกหัวข้อสำหรับการทำงานวิจัย โดยสามารถเลือกหัวข้อได้จากสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

1. หัวข้อของการศึกษาวิจัยอาจเกิดจากความสนใจของนักวิจัยเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1 กระแสข่าวการท่องเที่ยว ในปี 2550 มีชาวต่างประเทศเข้ามาใช้บริการรักษาพยาบาลในประเทศไทยถึง 1.42 ล้านราย และสร้างรายได้เข้าประเทศเป็นมูลค่าถึง 37,300 ล้านบาท นอกจากนี้ธุรกิจบริการรักษาพยาบาลยังเป็นธุรกิจที่สร้างรายได้ให้กับธุรกิจบริการด้านอื่น ๆ รวมถึงอุตสาหกรรมต่อเนื่องด้วย อาทิ ธุรกิจยา ธุรกิจอุปกรณ์เครื่องมือทางการแพทย์ ธุรกิจท่องเที่ยว โรงแรม ร้านอาหาร ฯลฯ รวมทั้งเกิดการสร้างอาชีพกระจายรายได้ และการจ้างงานในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ เนื่องจากเป็นธุรกิจบริการที่ส่วนใหญ่ต้องใช้กำลังคนดำเนินการทั้งสิ้น สถานการณ์ภาพรวมของธุรกิจบริการสุขภาพในปี พ.ศ. 2550 มีชาวต่างประเทศที่มารับบริการทางการแพทย์ในโรงพยาบาลเอกชนของไทย 1.42 ล้านคน สร้างรายได้เป็นมูลค่ารวมทั้งสิ้นประมาณ 37,300 ล้านบาท หรือคิดเป็นค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อหัว 26,205 บาท หรือ 1,081 ดอลลาร์สหรัฐฯ ทั้งนี้ชาวต่างประเทศที่ใช้บริการทางการแพทย์จำนวน 814,591 คน หรือร้อยละ 57.23 เป็นชาวต่างประเทศที่มาพำนักหรือทำงานในประเทศไทย ขณะที่ร้อยละ 42.77 หรือ ชาวต่างประเทศจำนวน 608,827 คน เป็นนักท่องเที่ยวต่างประเทศที่เดินทางมาเมืองไทย ซึ่งประมาณการได้ว่าเป็นชาวต่างประเทศที่ตั้งใจเดินทางเข้ามาใช้บริการทางการแพทย์ในประเทศไทยประมาณร้อยละ 75

จากสถานการณ์ข้างต้นทำให้ได้หัวข้องานวิจัย คือ **“พฤติกรรมนักท่องเที่ยวต่างชาติกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ”** หรือ **“รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพสำหรับนักท่องเที่ยวต่างประเทศ”**

ตัวอย่างที่ 2 กระแสข่าวการท่องเที่ยวในปี พ.ศ. 2560 กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ได้มีการจัดการโปรโมทการท่องเที่ยวเชิงอาหาร: Gastronomy Tourism โดยได้บูรณาการการทำงานร่วมกับทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐและเอกชนในการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงอาหาร และการคัดสรรเมนูเด่นในท้องถิ่นต่าง ๆ เพื่อเป็นลัทธิดึงดูดนักท่องเที่ยวมาเที่ยวประเทศไทยมากขึ้นและเพื่อเป็นการนำมาซึ่งรายได้สู่ท้องถิ่นและประเทศเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวร่วมกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและมหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ ได้ทำการศึกษาและสำรวจความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่ประเทศไทย ทำให้ทราบถึงข้อมูลที่ว่านักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ทำให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยว โดยมีการจัดอันดับสิ่งดึงดูดใจที่ทำให้อยากเดินทางท่องเที่ยวไว้ดังนี้ อันดับที่หนึ่งคือ ความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว อันดับที่สองคือความเป็นวัฒนธรรมไทยและ ศาสนา อันดับที่สามารถคืออาหารไทย และอันดับสุดท้ายคือความคุ้มค่าของเงิน (สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (สทท.), 2560) ดังนั้นพบว่าอาหารไทยถือได้ว่าเป็นที่รู้จักกันดีในหมู่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ เพราะอาหารไทยเป็นตัวสะท้อนถึงวัฒนธรรม ด้านการกินและถ่ายทอดภูมิปัญญาต่าง ๆ เกี่ยวกับการทำอาหาร รวมถึงวิถีชีวิตของคนไทยได้เป็นอย่างดี เริ่มต้นตั้งแต่การเลือกวัตถุดิบและเครื่องปรุงที่เป็นเอกลักษณ์ประจำในแต่ละท้องถิ่นไปจนถึงวิธีการปรุงอาหาร การจัดวางอาหาร การตกแต่งอาหารที่เกิดจาก ภูมิปัญญาของคนไทยที่ได้สร้างสรรค์อาหารเมนูต่าง ๆ ให้มีรสชาติที่อร่อยถูกลิ้นและมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักในกลุ่มนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ และในปัจจุบันการท่องเที่ยวเชิงอาหาร กำลังได้รับความสนใจในหลายประเทศ

จากสถานการณ์ข้างต้นทำให้ได้หัวข้องานวิจัย คือ **“การศึกษาความสัมพันธ์ของอาหารไทย 4 ภาค กับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม”**

2. หัวข้อของการศึกษาวิจัยอาจมาจากประสบการณ์ส่วนตัว หรือปัญหาในการทำงาน ดังตัวอย่างด้านล่างนี้

นักวิจัยเป็นอาจารย์สอนในสาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ได้พบปัญหาในการทำงาน คือ จากสถานการณ์การเปิดรับสมัครนักศึกษาเข้าศึกษาต่อในสาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ ประจำปี 2550 พบว่านักศึกษาได้ให้ความสนใจสมัครเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีในสาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ มาเป็นอันดับหนึ่งของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ซึ่งแตกต่างจากเมื่อปี พ.ศ. 2549 ที่นักศึกษาให้ความสนใจน้อย

จากสถานการณ์ข้างต้นทำให้นักวิจัยได้หัวข้องานวิจัย คือ **“ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา กรณีศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา การจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ”**

ในปีการศึกษา 2557 สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ ได้รับการตรวจการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร เพื่อให้หลักสูตรที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัยมีคุณภาพและมีมาตรฐานตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษาและเกณฑ์มาตรฐานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยให้พิจารณาองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ การกำกับมาตรฐาน บัณฑิต นักศึกษา อาจารย์ หลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน และสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ เพื่อให้สามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ ซึ่งจากการตรวจประเมินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตรเมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2558 สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ สรุปผลการตรวจประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับหลักสูตร ได้ระดับคะแนนอยู่ที่ 3.17 โดยถือว่าหลักสูตรได้ผ่านการประเมินคุณภาพการศึกษาใน ระดับหลักสูตร และผู้ตรวจประเมินให้ข้อสังเกตเกี่ยวกับจำนวนของนักศึกษาที่มีจำนวนลดลงหลังจากเข้าศึกษาในสาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการผ่านไปหนึ่งปี

จากสถานการณ์ข้างต้นทำให้นักวิจัยได้หัวข้องานวิจัย คือ **“ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อผลการลาออกของนักศึกษาสาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ”**

3. หัวข้อของการศึกษาวิจัยอาจได้มาจากนักวิจัยได้ทำการอ่านเอกสาร วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ตำรา วารสารงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง หรือปริญญาานิพนธ์ รวมไปถึงบทความต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่นักวิจัยต้องการศึกษา นอกจากนี้หัวข้อสำหรับการทำงานวิจัยยังมาจากการวิเคราะห์วิพากษ์วิจารณ์วรรณกรรมเหล่านี้ เพื่อเป็นการต่อยอดความคิด และเป็นแนวทางในการคิดทำวิจัยของตัวเองได้ หรืออาจมาจากการอ่านบทคัดย่อปริญญาานิพนธ์ หรือบทคัดย่อตัวอย่างเช่นการศึกษางานวิจัยของนักวิจัยท่านอื่นเพื่อเป็นแนวทางในการหาหัวข้องานวิจัย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

สมคิด รักษาทรัพย์ และคณะ (2556) ได้ศึกษาสาเหตุที่ทำให้นักศึกษาออกกลางคันในระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันได้แก่ ปัจจัยด้านสถานศึกษา ปัจจัยด้านส่วนตัวของนักศึกษา และปัจจัยด้านครอบครัว ซึ่งมีสาเหตุคือ สิ่งอำนวยความสะดวกในการศึกษาไม่เพียงพอ ผลการเรียนรู้ของนักศึกษาที่ต่ำกว่าเกณฑ์กำหนดของสถาบัน ปัญหาค่าใช้จ่ายของนักศึกษาที่ไม่เพียงพอต่อการเรียน ปัญหาครอบครัวที่มีการหย่าร้าง

สรศักดิ์ กิตยานันท์ (2553) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออกกลางคันของนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ประจำปีการศึกษา 2551-2553 ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการออกกลางคันของนักศึกษาคือปัจจัยทางด้านครอบครัวมากที่สุด ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ในระดับรองลงมาได้แก่ ปัจจัยด้านตัวผู้สอนจะสัมพันธ์กับปัจจัยทางด้านสังคมและอันดับสามได้แก่ ปัจจัยส่วนตัวของนักศึกษาจะสัมพันธ์กับปัจจัยด้านสังคม

จากการอ่านงานวิจัยของนักวิจัยท่านอื่น ๆ ทำให้ได้หัวข้อสำหรับงานวิจัย คือ **“ปัจจัยที่ส่งผลต่อการลาออกของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา”**

ปณิชา นิติพรมงคล (2555) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร. ผลการศึกษาพบว่า ผู้ที่ใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์มักจะใช้ในการติดต่อสื่อสารกับเพื่อน และอัปเดตข้อมูลข่าวสาร ความเคลื่อนไหวในสถานการณ์ที่อยู่ในความสนใจ และอยู่ในกระแสของสังคมออนไลน์ ตามผลการศึกษาจากรายงาน The wave 3 report ของ Universal McCann ที่ระบุว่าผู้ใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ส่วนใหญ่ จะเข้าร่วมในสังคมเครือข่ายเฉลี่ย 3-5 เครือข่าย ทำให้ข้อมูลในเครือข่ายสังคมออนไลน์กลายเป็นแหล่งข้อมูลสำคัญ

วีรวรรณ แซ่จ้าว (2557) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “อิทธิพลของทัศนคติและความพึงพอใจในการเปิดรับข่าวสารจากสื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวผ่านสื่ออินเทอร์เน็ตที่มีต่อพฤติกรรมการตัดสินใจวางแผนการท่องเที่ยว. ผลการศึกษาพบว่าพฤติกรรมการตัดสินใจวางแผนการท่องเที่ยว” บุคคลที่กรอกแบบสอบถามมีระดับความถี่ในการติดตามข่าวสารการท่องเที่ยวจากสื่อโฆษณา ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่ออินเทอร์เน็ตในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.12 โดยเมื่อ พิจารณาระดับข้อคิดเห็นเกี่ยวกับระดับความถี่ในการติดตามข้อมูลข่าวสารในแต่ละด้าน สามารถ แบ่งแยกสรุปได้ว่า บุคคลที่กรอกแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่มีการติดตามข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวจาก เว็บไซต์สังคมออนไลน์ เช่น เฟซบุ๊ก, อิน스타그램 ฯลฯ ในระดับความถี่ที่บ่อย พอสมควร หรือ 2 – 3 วันต่อสัปดาห์ โดยมีค่าเฉลี่ย 4.31 รองมาคือการติดตามข่าวสาร การท่องเที่ยวจากเว็บไซต์และบล็อกการเขียนแสดงความคิดเห็น และบอกเล่าประสบการณ์ เช่น พันทิป, Trip advisor, EDT guide ฯลฯ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.60 การติดตามข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวจาก เว็บไซต์นิตยสารออนไลน์ต่าง ๆ เช่น นิตยสารเที่ยวรอบโลก, นิตยสารเพื่อนเดินทาง, นิตยสาร Voyage, นิตยสาร Travel & Leisure ฯลฯ ในระดับความถี่ที่ปานกลาง หรือ สัปดาห์ละครั้งโดยมี ค่าเฉลี่ย 2.75 สำหรับการติดตามข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยว จากจดหมายอิเล็กทรอนิกส์การ ท่องเที่ยวของหน่วยงานการท่องเที่ยวต่าง ๆ เช่น Newsletter ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย อยู่ในระดับความถี่ที่น้อยหรือ เดือนละครั้ง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.49 เช่นเดียวกับการติดตามข้อมูลข่าวสาร จากเว็บไซต์องค์กรส่งเสริมการท่องเที่ยวต่าง ๆ เช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (TAT), Unseen Tour Thailand, Travel Daily Asia ฯลฯ มีระดับความถี่ที่น้อยหรือ เดือนละครั้ง เช่นกัน โดยมี ค่าเฉลี่ย 2.46 โดยลำดับจากการอ่านงานวิจัยของนักวิจัยท่านอื่น ๆ ทำให้ได้หัวข้อสำหรับงานวิจัย คือ **“การใช้สื่อสังคมออนไลน์กับการเลือกแหล่งท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทย”**

ศุภชัย ไชยาแจ่ม (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ความพึงพอใจที่มีต่อการให้บริการของสำนักงาน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่” พบว่า งานบริหารงานทั่วไป สำนักงานคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ มีผลการประเมินความพึงพอใจในภาพรวมได้คะแนนเฉลี่ย 4.56 ± 0.50 อยู่ในระดับมีความพึงพอใจมากที่สุด งานด้านวิชาการ สำนักงานคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ มีผลการประเมินความพึงพอใจในภาพรวมได้คะแนนเฉลี่ย 4.24 ± 0.82 อยู่ในระดับมีความพึงพอใจมาก งานศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สำนักงานคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ มีผลการประเมินความพึงพอใจในภาพรวมได้คะแนนเฉลี่ย 4.48 ± 0.65 อยู่ในระดับมีความพึงพอใจมาก และงานด้านกิจการนักศึกษา สำนักงานคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ มีผลการประเมินความพึงพอใจในภาพรวมได้คะแนนเฉลี่ย 4.42 ± 0.76 อยู่ในระดับมีความพึงพอใจมาก

น้ำลีน เทียมแก้ว (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาความพึงพอใจต่อคุณภาพการให้บริการ สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประจำปีการศึกษา 2560” พบว่า ผู้ใช้บริการสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคามมีความพึงพอใจต่อคุณภาพการให้บริการของสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 4.06 ซึ่งได้ที่ได้รับความพึงพอใจในระดับมากเป็นอันดับแรกคือ ด้านบุคลากรผู้ให้บริการมีค่าเฉลี่ย 4.21 รองลงมาเป็นด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก ขั้นตอนการให้บริการ มีค่าเฉลี่ย 4.07 ตามลำดับ

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรี อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี” พบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจในการให้บริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดมีความเฉลี่ยเท่ากับ 4.66 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประชาชนให้ความพึงพอใจด้านโยธาเป็นอันดับแรกในเรื่องการบริการจัดการน้ำ และการพัฒนาแหล่งน้ำ รองลงมาเป็นด้านรายได้หรือภาษาเรื่องการจัดเก็บภาษี

จากการอ่านงานวิจัยของนักวิจัยท่านอื่น ๆ ทำให้ได้หัวข้อสำหรับงานวิจัย คือ “ความพึงพอใจของนักศึกษาด้านการจัดการเรียนการสอนและการบริการของ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา กรณีศึกษา: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา”

3. แหล่งทุนอุดหนุนการวิจัย นับเป็นอีกแหล่งหนึ่งที่สามารถกำหนดที่มาของหัวข้องานวิจัยได้ โดยแหล่งทุนจะกำหนดหัวข้อกว้าง ๆ โดยจะแจ้งให้ทราบว่าขณะนี้แหล่งทุนนั้น ๆ กำลังสนใจที่จะสนับสนุนการวิจัยอะไรบ้าง และอาจให้หัวข้อตัวอย่างที่น่าสนใจ ผู้ที่สนใจจะรับทุนอาจดัดแปลงหัวข้อที่แหล่งทุนระบุไว้ให้เข้ากับสภาพของสังคมไทย เช่น สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.) มหาวิทยาลัยต่าง ๆ หน่วยงานที่รับผิดชอบในการศึกษาวิจัยภาคเอกชน เป็นต้น

ที่ มนป. 102/2560 29 กันยายน 2560

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ประชาสัมพันธ์การเปิดรับข้อเสนอโครงการวิจัยเพื่อรับการสนับสนุน
ทุนอุดหนุนการวิจัย

เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. ลักษณะเงื่อนไขและกรอบการดำเนินงาน
2. แนวทางการจัดหาข้อเสนอโครงการ

ด้วยศูนย์วิชาการเพื่อความปลอดภัยทางถนน (ศวปถ.) มูลนิธินโยบายถนนปลอดภัย (มนป.) ภายใต้
การสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) มีภารกิจสำคัญในการขับเคลื่อนการทำงาน
วิชาการด้านการป้องกันอุบัติเหตุทางถนน และเสริมสร้างกลไกการจัดการในภาครัฐ ภาคเอกชน และประชา
สังคมเพื่อลดอุบัติเหตุทางถนนได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความประสงค์ประกาศรับข้อเสนอโครงการศึกษา
แนวทางที่เหมาะสมของกรมคุมประพฤติในการคุมประพฤติและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมผู้กระทำผิด กรณีดื่มแล้ว
ขับ (พิจารณาเอกสารแนบ 1)

ในการนี้ ศวปถ. โค้รขอความอนุเคราะห์ประชาสัมพันธ์การรับข้อเสนอโครงการวิจัยให้บุคลากรใน
สังกัดของท่านทราบ ทั้งนี้ ผู้สนใจเสนอขอรับทุน โปรดจัดส่งเอกสารข้อเสนอโครงการวิจัยตามแนวทางที่
กำหนด (พิจารณาเอกสารแนบ 2) จำนวน 3 ชุด พร้อมแผ่นบันทึกข้อมูล (pdf) จำนวน 1 แผ่น มายังที่อยู่
ปรากฏด้านล่างนี้ ภายในวันที่ 10 พฤศจิกายน พ.ศ. 2560 ผู้สนใจขอรับทุนท่านใดมีข้อสงสัยสามารถสอบถาม
รายละเอียดเพิ่มเติมได้

นายสรโรหพันธุ์ สุภาวะรัตน์ ศูนย์วิชาการเพื่อความปลอดภัยทางถนน (ศวปถ.)
มูลนิธินโยบายถนนปลอดภัย (มนป.) เลขที่ 407-408 ชั้น 4
อาคารพร้อมพันธุ์ 2 แขวงจอมพล เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900
เบอร์โทรศัพท์ 02-9388490 โทรสาร 02-938882 อีเมล: sarojbhan@roadsafetythai.org

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ จะเป็นพระคุณยิ่ง

 (นายแพทย์ธนะพงศ์ จินวงษ์)
 ผู้จัดการศูนย์วิชาการเพื่อความปลอดภัยทางถนน
 มูลนิธินโยบายถนนปลอดภัย

ผู้ประสานงาน นายสรโรหพันธุ์ สุภาวะรัตน์
เบอร์โทรศัพท์ 02-9388490 โทรสาร 02-938882 อีเมล: sarojbhan@roadsafetythai.org

มูลนิธินโยบายถนนปลอดภัย 407-408 อาคารพร้อมพันธุ์ 2 ซอยลาดพร้าว 3 แขวงจอมพล เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทรศัพท์ 02-938-8490 โทรสาร 02-938-8827
Road Safety Policy Foundation, 407-408, Promphan Bldg. 2, Lad Prao Soi 3, Jomphol, Jatujak, Bangkok, Thailand.
10900Tel: (662) 938-8490 Fax: (662) 938-8827
www.roadsafetythai.org

ภาพที่ 2 แสดงหนังสือประชาสัมพันธ์การเปิดรับข้อเสนอโครงการวิจัย

ที่มา: ศูนย์วิชาการเพื่อความปลอดภัยทางถนน (ศวปถ.) (2560)

จากเอกสารด้านบนเป็นการให้ทุนอุดหนุนการวิจัยสำหรับผู้ที่สนใจที่จะทำงานวิจัยจาก
หน่วยงานศูนย์วิชาการเพื่อความปลอดภัยทางถนน ต้องการให้ทำงานวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการ
ควบคุมพฤติกรรมและการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการกระทำผิดเกี่ยวกับการขับรถบนถนน จาก
การอ่านหนังสือประชาสัมพันธ์ ทำให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน ดังนั้นผู้วิจัย
สามารถที่จะนำมาตั้งหัวข้องานวิจัยได้ คือ **“ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามกฎจราจรของ
ผู้ขับขี่รถยนต์”**

ที่ วช ๐๐๐๒/ว ๕๕๐๓

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
ถนนพหลโยธิน จตุจักร กทม. ๑๐๕๐๐

๒๕ กันยายน ๒๕๖๐

เรื่อง   ทุนแลกเปลี่ยนนักวิจัยระยะสั้นตามโครงการความร่วมมือทางวิชาการด้านสังคมศาสตร์ระหว่างไทย - จีน (NRCT-CASS) ประจำปี ๒๕๖๑

เรียน   อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

สิ่งที่ส่งมาด้วย   ประกาศสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ เรื่อง การรับสมัครนักวิจัยไทยเข้ารับทุนแลกเปลี่ยนนักวิจัยระยะสั้น ตามโครงการความร่วมมือทางวิชาการด้านสังคมศาสตร์ ระหว่างไทย-จีน (NRCT-CASS) ประจำปี ๒๕๖๑

ด้วย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) และสถาบันสังคมศาสตร์แห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน (Chinese Academy of Social Sciences, CASS) ได้ลงนามในข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการร่วมกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการและการวิจัยด้านสังคมศาสตร์ระหว่างไทยและจีน รวมถึงศึกษาวิจัยประเด็นปัญหาทางสังคมศาสตร์ที่สำคัญของประเทศ ในกรณีนี้ วช. และ CASS จึงได้ร่วมกันริเริ่มโครงการแลกเปลี่ยนนักวิจัยระยะสั้นและจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการดำเนินโครงการฯ (รายละเอียดการขอรับทุนคั้งสิ่งที่ส่งมาด้วย)

ในการนี้ วช. ได้เปิดรับสมัครทุนแลกเปลี่ยนนักวิจัยระยะสั้นของโครงการดังกล่าว ประจำปี ๒๕๖๑ ตั้งแต่วันที่ไปจนถึงวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๐ ผู้สนใจสามารถดูรายละเอียดทุนและดาวน์โหลดข้อมูลพร้อมแบบฟอร์มเพื่อจัดทำเอกสารขอรับทุนได้จากเว็บไซต์ของ วช. ที่ <http://www.nrct.go.th/> หรือสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ ฝ่ายส่งเสริมการวิจัยกับต่างประเทศ กองการต่างประเทศ โทรศัพท์ ๐-๒๕๒๗-๒๖๕๐ และ ๐-๒๕๖๑-๒๔๔๕ คือ ๒๐๓

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและโปรดเผยแพร่ให้ผู้สนใจในหน่วยงานของท่านทราบโดยทั่วกันด้วย
จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ นายแพทย์สิริฤกษ์ ทรงศิวิไล)
เลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

กองการต่างประเทศ
โทร. ๐ ๒๕๒๗ ๒๖๕๐
๐ ๒๕๖๑ ๒๔๔๕ คือ ๒๐๓
โทรสาร ๐ ๒๕๖๑ ๓๐๔๗

ภาพที่ 3 แสดงหนังสือการจะให้ทุนสำหรับนักวิจัยที่สนใจทำวิจัยด้านสังคมศาสตร์ไทย-จีน
ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (2560)

ด่วนที่สุด
ที่ ศอ 6922(3)/483

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพมหานคร 10110

31 สิงหาคม 2560

เรื่อง ขอเชิญส่งข้อเสนอโครงการวิจัยประจำปีงบประมาณ 2561 (รอบที่ 2)

เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

สิ่งที่ส่งมาด้วย ข้อกำหนดโครงการ (TOR) โครงการวิจัยและนวัตกรรมเพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชนฐานราก และโครงการวิจัยและพัฒนาภาคีรัฐร่วมเอกชนในเชิงพาณิชย์ ประจำปีงบประมาณ 2561

ตามที่ เครือข่ายวิจัยเครือข่ายอุดมศึกษาภาคกลางตอนบนได้ประกาศรับข้อเสนอโครงการวิจัยและนวัตกรรมเพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชนฐานราก และโครงการวิจัยและพัฒนาภาคีรัฐร่วมเอกชนในเชิงพาณิชย์ ประจำปีงบประมาณ 2561 รอบที่ 1 เมื่อวันที่ 25 เมษายน 2560 นั้น

ในกรณี เครือข่ายวิจัยเครือข่ายอุดมศึกษาภาคกลางตอนบน จึงขอประกาศรับข้อเสนอโครงการ รอบที่ 2 ดังนี้

1. ข้อเสนอโครงการและนวัตกรรมเพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชนฐานราก (รับเฉพาะชุดโครงการ)
2. ข้อเสนอโครงการวิจัยและพัฒนาภาคีรัฐร่วมเอกชนในเชิงพาณิชย์

รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วยโดยสามารถดาวน์โหลดเอกสารและรายละเอียดเพิ่มเติม ได้ที่ <http://research.swu.ac.th/> ทั้งนี้ การสมัครขอรับทุนขอให้ดำเนินการตามขั้นตอนในข้อกำหนดโครงการ (TOR) โครงการวิจัยดังกล่าว โดยสามารถเสนอขอรับทุน ได้ตั้งแต่บัดนี้จนถึงวันที่ **22 กันยายน 2560** สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ นางสาวนิตยา รุ่งเรืองผล โทรศัพท์ 0-2649-5000 ต่อ 11015 โทรสาร 0-2259-1822

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และประชาสัมพันธ์ จะขอบพระคุณยิ่ง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ป้อมทัศน์ จิระเดชะ)

ประธานคณะกรรมการเครือข่ายวิจัยเครือข่ายอุดมศึกษาภาคกลางตอนบน
รักษาการแทน ผู้อำนวยการสถาบันยุทธศาสตร์ทางปัญญาและวิจัย
ปฏิบัติการแทน อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สำเนาเรียน : รองอธิการบดีหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

เครือข่ายวิจัยเครือข่ายอุดมศึกษาภาคกลางตอนบน
สถาบันยุทธศาสตร์ทางปัญญาและวิจัย
โทรศัพท์ 0-2649-5000 ต่อ 11081, 11015
โทรศัพท์สายตรงโทรสาร 0-2259-1822

ภาพที่ 4 แสดงการประชาสัมพันธ์การส่งข้อเสนอโครงการวิจัยของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ที่มา: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (2560)

ข้อควรระวังในการเลือกหัวข้อวิจัย

ในการเลือกหัวข้อสำหรับการศึกษาริชัย นักวิจัยควรที่จะคำนึงถึงข้อควรระวังในการเลือกหัวข้อ ดังต่อไปนี้

1. การเลือกหัวข้องานวิจัยที่จะต้องทำการศึกษาไม่ซ้ำกับงานวิจัยที่นักวิจัยท่านอื่นที่เคยทำผ่านมาแล้ว
2. การเลือกหัวข้อวิจัยที่จะทำการศึกษาจะต้องพึงระวังในเรื่องของระยะเวลาที่จะได้มาซึ่งผลของการวิจัย
3. การเลือกหัวข้อวิจัยที่จะต้องทำการศึกษา นักวิจัยควรที่จะมีความรู้ในเรื่องที่ตนเองจะทำการวิจัย ซึ่งนักวิจัยไม่ควรเลือกหัวข้อที่ตนไม่มีความรู้ในเรื่องที่จะศึกษาเลย เพราะจะทำให้ไม่เข้าใจถึงบริบทของศาสตร์วิชานั้น ๆ
4. การเลือกหัวข้อวิจัยสำหรับศึกษาต้องควรคำนึงถึงพื้นที่ ระยะทางในการเดินทางไปเพื่อเก็บข้อมูลต่าง ๆ ที่จะใช้ในงานวิจัย
5. การเลือกหัวข้องานวิจัยไม่ควรเลือกปัญหาที่กว้างเกินไป ไม่มีขอบเขต แต่ควรเลือกหัวข้อปัญหาที่แคบแต่มีความลึกซึ้ง
6. การเลือกหัวข้องานวิจัยสำหรับการศึกษาไม่ควรเลือกปัญหาที่หาข้อมูลไม่ได้ หรือมีความอ่อนไหวต่อความรู้สึกของคนในสังคม
7. การเลือกหัวข้องานวิจัยไม่ควรเลือกปัญหาที่ไม่สามารถหาข้อมูลมาทดสอบได้
8. การเลือกหัวข้องานวิจัยสำหรับใช้ในการศึกษาริชัยไม่ควรเลือกปัญหาที่ไม่มีสาระสำคัญ หรือเป็นปัญหาที่เคยผ่านมานานแล้ว

หลักเกณฑ์การตั้งชื่อเรื่องการวิจัย

สำหรับการทำงานวิจัยสิ่งสำคัญที่นอกเหนือจากการกำหนดปัญหาทางานวิจัยคือการกำหนดชื่อของการศึกษาวิจัย เพราะชื่อของวิจัยเป็นจุดแรงงที่จะดึงดูดให้นักวิจัยท่านอื่นหรือผู้ที่สนใจได้เปิดอ่านงานวิจัยเรื่องนั้น ๆ ดังนั้นสิ่งที่นักวิจัยจะต้องคำนึงถึงหลักเกณฑ์การตั้งชื่อเรื่องของการวิจัย มีดังนี้ (ศูนย์การจัดการความรู้ คณะวิศวกรรมศาสตร์, 2555).

1. การตั้งชื่อของงานวิจัยจะต้องตรงประเด็นกับปัญหา เมื่ออ่านแล้วสามารถทราบทันทีว่าผู้วิจัยศึกษาเรื่องอะไร

2. การตั้งชื่อเรื่องงานวิจัยควรสั้นและให้ชัดเจน กระชับรัด ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย หรือใช้คำเจาะจงที่สื่อความหมายเฉพาะเรื่อง แต่ก็ไม่ควรใช้ชื่อเรื่องที่สั้นเกินไปจนขาดความหมายทางวิชาการ

3. การตั้งชื่อเรื่องงานวิจัยควรใช้คำที่บ่งบอกให้ทราบว่าเป็นการวิจัยในลักษณะใด เช่น การวิจัยในลักษณะของการสำรวจ การศึกษาเปรียบเทียบ การศึกษาผลกระทบ หรือการทดลอง ซึ่งนักวิจัยมักควรจะนำลักษณะของการวิจัยมาเป็นคำขึ้นต้น เช่น

3.1 การวิจัยเชิงสำรวจ มักใช้คำว่า “การสำรวจ หรือการศึกษา” นำหน้า เช่น การสำรวจความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติต่อแหล่งท่องเที่ยวในประเทศไทย การศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยกลุ่มครอบครัว การศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการให้บริการของสายการบินไทย การศึกษาแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาจังหวัดยโสธร เป็นต้น

3.2 การวิจัยเชิงเปรียบเทียบ มักใช้คำว่า “การศึกษาเปรียบเทียบ หรือ การเปรียบเทียบ” นำหน้า เช่น การเปรียบเทียบความพึงพอใจระหว่างนักท่องเที่ยวชาวไทยกับชาวต่างประเทศต่อการให้บริการของบริษัทนำเที่ยวในประเทศไทย การเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกสถานที่ท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวกลุ่มวัยรุ่น เป็นต้น

3.3 การศึกษาเชิงสหสัมพันธ์ มักใช้คำว่า “การศึกษาความสัมพันธ์ หรือ ความสัมพันธ์” นำหน้า เช่น การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการตลาดต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทย

4. การตั้งชื่อเรื่องงานวิจัยควรเป็นลักษณะของคำถาม ซึ่งจะทำให้เกิดความไพเราะ สละสลวยกว่าการใช้คำกริยานำหน้าชื่อเรื่อง เช่น ใช้คำว่า “สำรวจ ศึกษา เปรียบเทียบ วิเคราะห์” ควรเปลี่ยนมาใช้ คำว่า “การสำรวจ การศึกษา การเปรียบเทียบ การวิเคราะห์” นำหน้าชื่อเรื่อง

5. การตั้งชื่อเรื่องงานวิจัยควรตั้งชื่อเรื่องวิจัยที่ประกอบด้วยความเรียงที่สละสลวยได้ใจความสมบูรณ์ เป็นชื่อเรื่องที่ระบุให้ทราบตั้งแต่วัตถุประสงค์ของการวิจัย ตัวแปร และกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษาวิจัยด้วย
6. การตั้งชื่อเรื่องของงานวิจัยต้องมีขอบเขตที่ชัดเจน คือ ศึกษาอะไร ศึกษากับใคร และศึกษาอย่างไร
7. การตั้งชื่อเรื่องงานวิจัยผู้วิจัยต้องเข้าใจจุดมุ่งหมายที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา

สรุปท้ายบท

การกำหนดปัญหาของงานวิจัย หรือการกำหนดหัวข้อของการทำงานวิจัยถือเป็นสิ่งสำคัญในการทำการศึกษาวิจัยเพราะถ้าหากนักวิจัยยังไม่สามารถกำหนดปัญหาหรือการกำหนดหัวข้อที่จะทำการวิจัยไม่ได้ก็จะทำให้นักวิจัยไม่สามารถดำเนินการวิจัยตามระเบียบวิธีวิจัยได้ ซึ่งหลักการสำคัญที่จะได้มาของปัญหางานวิจัยหรือการกำหนดหัวข้อของการวิจัยมีดังนี้

1. เลือจากปัญหาที่สำคัญที่กำลังเกิดขึ้นอยู่ในปัจจุบัน หากทำการศึกษาจะทำให้เกิดประโยชน์ต่อหน่วยงานหรือต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง และยังทำให้เกิดความรู้ใหม่หรือวิธีการที่จะใช้ปรับปรุงแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้
2. เลือกปัญหาที่สามารถหาคำตอบได้ด้วยการใช้ระเบียบวิธีการวิจัยอย่างเป็นระบบ
3. เลือกปัญหาที่สามารถหาข้อมูลมาตรวจสอบสมมติฐานได้ เพื่อหาข้อสรุปของปัญหาที่เกิดขึ้นได้
4. เลือกปัญหาที่สามารถให้ค่านิยมของปัญหาได้ตามหลักการวิจัย
5. เลือกปัญหาที่สามารถวางแผนการดำเนินงานตามขั้นตอนไว้ล่วงหน้าได้ตามระเบียบวิธีวิจัย
6. เลือกปัญหาที่สามารถใช้วิชาการ และขั้นตอนหรือเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการเก็บข้อมูลได้ตามหลักการระเบียบวิธีวิจัย
7. เลือกปัญหาที่ตนเองสนใจ และต้องการรู้ข้อเท็จจริงของปัญหาที่เกิดขึ้น
8. เลือกปัญหาที่สอดคล้องกับความรู้ ความสามารถ และความเชี่ยวชาญของผู้วิจัย
9. เลือกปัญหาที่น่าสนใจ มีคุณค่า และเป็นประโยชน์ต่อผู้วิจัย และต่อสังคมหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัย
10. เลือกปัญหาที่เป็นเรื่องใหม่ ๆ ไม่ซ้ำกับงานวิจัยของผู้อื่นที่เคยทำผ่านมาแล้ว
11. เลือกปัญหาที่มีความทันสมัยหรือกำลังได้รับความสนใจของคนส่วนใหญ่